

„Vajag izlikties labākam, nekā esi. Tad pats jūtu – kļūstu arvien labāks! Vienīgā bīstamība – ka nekļūstu pārāk labs,” joko rakstnieks, publicists **Ēriks Hānbergs**.

2. novembrī Snēpeles ambulances mājā sākusi strādāt friziere Līga Levica. Šoreiz viņas kliente ir Silva Zālīte.

Pirmajā dienā klientu papildnam

Snēpelē turpmāk piektdienās klientus gaidīs friziere Līga Levica. Pirmajā dienā tie pierakstījušies līdz pat pieciem pēcpusdienā.

Līga ir gan sieviešu, gan vīriešu, gan bērnu friziere, un viņa ir pašnodarbinātā. Pamata darbavieta ir Skrundā, bet Snēpelē viņa strādās tikai pēc pieraksta. Pirms tam apmēram gadu te braukusi friziere no Kuldīgas, bet diezgan ilgu laiku tāda pakalpojuma pagastā nav bijis.

Snēpelniece Silva Zālīte, kuru sastapām frizētavas krēslā, pārlicināta, ka klientu netrūks: „Lai arī Kuldīga tuvu, uz turieni tāpat jābrauc. Ja ar autobusu, tad vēl jāgaida, kad varēs tikt atpakaļ. Bet te – atnāc, safrizējies un dodies mājās!”

Iveta Grīniņa, Antras Grīnbergas foto

Jūrkalnē vējainā un lietainā sestdienā **butes ķēra** 70 komandas jeb 140 entuziasti.

→ 6.-11. lpp.

→ 3. lpp.

Kuldīgas 2. vidusskolā visu pagājušā nedēļu notika netradicionāli fukšu jeb 10. klases iesvētību pasākumi.

Svešu suni Padurē savāc bez stingra dokumenta.

? Kas drīkst ķert klaiņojošus dzīvniekus?

→ 5. lpp.

Kuldīgas novada Goda balvu pasniegs 12 cilvēkiem

25. oktobra domes sēdē deputāti pēc Kuldīgas novada domes apbalvošanas padomes ieteikuma nolēma šogad ar Kuldīgas novada Goda balvu apbalvot 12 cilvēkus, novērtējot viņu ieguldījumu novada attīstībā un sabiedriskās nozīmības palielināšanā.

Goda balvu pasniegs svinīgā pasākumā šīgada 18. novembrī 15.00 Kuldīgas kultūras centrā, sagaidot Latvijas Republikas 100. gadadienu.

Ar Kuldīgas novada Goda balvu apbalvos:

- **Jāni Brantevicu**, z/s Kalna Mikas īpašnieku – par nozīmīgu ieguldījumu lauksaimniecībā;
- **Māri Dadzi**, biedrības Ventas dzirkstis valdes priekšsēdētāju, Kurzemes Radio ētera personību – par ieguldījumu radio un izklaides jomā;
- **Oļegu Gologuzovu**, Kuldīgas slimnīcas ārstu, anesteziologu – par profesionālu darbu medicīnā;
- **Andi Grozu**, Kuldīgas kultūras centra kamerkora Rāte diriģentu – par nozīmīgu ieguldījumu kora kultūras attīstībā;
- **Raimonu Lapuķi**, kafējnīcas Pagrabiņš īpašnieku, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta operatīvā medicīniskā transportlīdzekļa vadītāju, domes deputātu – par ilggadēju darbu uzņēmējdarbībā un iedzīvotāju veselības labā;
- **Gunu Līci**, SIA G. Līces ārsta prakse zobārstniecībā vadītāju, zobārsti – par ilggadēju un nesavtīgu darbu iedzīvotāju veselības labā;

- **Mārtiņu Mednieku**, Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikuma mēbeļu galdnieku un restaurācijas nodaļas vadītāju, skolotāju, domes deputātu – par darbu izglītībā un audzināšanā;
- **Andri Riekstu**, Latvijas Republikas Zemessardzes 4. brigādes komandieri – par ieguldījumu valsts aizsardzībā;
- **Eduardu Skabi**, Z.A.Meierovica Kabiles pamatskolas skolotāju, novadpētnieku – par aizrautīgu darbu ar bērniem un jauniešiem;
- **Ainu Sļisarenko**, Kurmāles pagasta kultūrvēsturiskā mantojuma apkopotāju – par ieguldījumu novadpētniecībā;
- **Inesi Štofregenu**, Riežupes smilšu alu īpašnieci – par ieguldījumu Kuldīgas novada tūrisma attīstībā;
- **Jāni Pommeru**, būvzinieci, tūrisma un orientēšanās kluba Taka biedru – par mūža ieguldījumu būvniecībā un sportā.

Pēc apbalvošanas – Kuldīgas kultūras centra amatiermākslas kolektīvu koncerts. Ieeja pasākumā un koncertā brīva.

Goda balva ir Kuldīgas novada pašvaldības apbalvojums, ko pasniedz, novērtējot īpašus kāda cilvēka nopelnus politikā, tautsaimniecībā, veselības aizsardzībā, izglītībā, kultūrā, sportā, valsts pārvaldē un aizsardzībā, kas saistīti ar Kuldīgas novada attīstību un sabiedriskās nozīmības palielināšanu.

Trešdien, 7. novembrī:

- Kurzemes gada balva fotogrāfijā atrod īpašnieku.
- Gunta Matēviča – visu mūžu kultūrā.
- Zīme, valnis, policists? Kā ierobežot ātrumu.
- Skriešanas seriālam Kuldīgas apli – 30 gadi.

REDZĒJUMS

Vīrs un vārds!

Daiga Bitiniece,
tāl. 63350567;
daiga.bitiniece@
kurzemnieks.lv

Vīrs un vārds. Tā saka, ja grib uzsvērt, ka solījums tiks noteikti izpildīts vai ja tas noteikti jāizpilda. Tā šo frazeoloģismu skaidro vārdnīca.

Un ir gluži vienalga, vai tas attiecas uz kungu vai dāmu. Jo mēs katrs pazīstam tādus cilvēkus, kuri pēc šāda principa dzīvo, un tādus, kuriem tas ir patāls, grūti sasniedzams sapnis. Jo, lai apsolīto neizdarītu, vienmēr kāds cits ir iejaucies un cēlos plānus izjaucis vai arī kaut kas pašam/ai misējis (te nu ir vaļa fantāzijas: nezanīja modinātājs, saplīsa mašīna, uzkārs dators, sāpēja galva, paslīdēju uz ietves, pazaudēju telefona numuru utt.).

Katrs uzskaitītais negadījums mūs tiešām var piemeklēt, bet ir divas lietas. Pirmā: ja tā notiek un tu, cilvēkberns (domāts vairāk pieaugušais nekā bērns), iepriekš esi teicies kaut ko (lielu vai mazu) darīt, tad uzreiz informē to, kurš taču gaida tevi turam vārdu! Un mūsdienās saziņas veidu netrūkst.

„Kas notiek tā cilvēka galvā, kurš sola viegli, bet kuram ar izpildi iet smagi?”

Un otrā – varbūt cilvēks pats domā, ka viņš savus solījumus pilda, tikai, teiksim, dienu vēlāk vai citādā izpausmē. Varbūt viņš domā, ka tas otrs, kurš uz pirmo palaujas, pats apjauts vai nosapņos, ka gaidīt velti. Man grūti saprast, kas notiek tā cilvēka galvā, kurš sola viegli, bet kuram ar izpildi iet smagi. Īpaši, ja tas notiek no reizes uz reizi, ja tas pārvēršas ieradumā vai, gribētos teikt, netikumā. Jo no netikumiem atbrīvoties ir grūtāk nekā tādus iedzīvoties. Vislabāk būtu neko neapsolīt, neko neuzņemt. Bet tas, dzīvojot sabiedrībā, nav iespējams. Tāpēc varbūt tas ir daudz sarežģītāk, nekā ārēji izskatās.

Nesen lasīju psihoterapeita Arkādija Panca grāmatu *Sarunas par mīlestību*, kurā autors cita starpā skaidro, kā cilvēku, kas sevi mīl, atšķirt no egoista, egocentriķa vai narcisa. Un atgādina veco patiesību – tikai tad var mīlēt citus, ja mīl sevi. Autora paša dziļi atskārsta un pamatota doma: ja tu sevi mīli, tad tu nedari sev pāri. Un, manuprāt, arī apsolut un neizdarot (attaisnojoties, izvairoties, samelojoties utt.) cilvēks sev gauži dara pāri. Un ne jau tikai tāpēc, ka par tādu mēdzam teikt – izlūkos ar tādu neietu. Jo kāds viņš ir pats savās acīs? Vai mīl sevi tādu?

TRĪS VIEDOKĻI

Lielākā daļa daudzdzīvokļu namu Latvijā uzbūvēta līdz 90. gadiem, un to siltumnoturība ir maza. Energoefektivitātes programmā līdz 2020. gadam vēl pieejami 156 miljoni eiro Eiropas atbalsta.

Kā vērtējat atsaucību daudzdzīvokļu ēku siltināšanai?

Ja redz labu piemēru

1. Ilze Grundmane, Latvijas Attīstības finanšu institūcijas *Altum* Kurzemes reģiona vadītāja:

– Kurzemē pašlaik energoefektivitātes vēlas būt 16 mājas. Kuldīgā šajā programmā būvniecība rit vienā mājā, Skrundā un Alsungā nevienā. Liepājā pieteikusies 71, Grobiņā – piecas, Aizputē – trīs, Mērsragā un Nīcā – pa vienai. Rojā – septiņas, jo tur īpaši darbojas pašvaldība, kas iedzīvotājus nemītīgi sapurina, saprotot, ka dzīvojamais fonds svarīgs visam novadam. Saldū pieteikušās 12 mājas, piecās jau rit būvniecība, Talsos – četras,

Valdemārpilī – viena, Ventspilī – desmit. Ventspilnieki sasparojusies pēdējā laikā – atšķirībā no Kuldīgas iepriekš tur bija klusums.

Daudzi nesaprot, ko nozīmē *Altum* grants. Tas ir dāvinājums – 50% tiek saņemti kā atbalsts, otru pusi var segt vai nu ar *Altum*, vai kādas komercbankas kredītu. Mājas, kas tālu no pilsētām, komercbankas nevēlas kreditēt augstā riska dēļ. Svarīgākais – vai iemītnieki vispār grib savu dzīvi uzlabot. Daudzi nesaprot un baidās, jo ir arī neveiksmju stāsti. Uzpušts bubulis, ka kredīts ir kaut kas briesmīgs. Atsaucība ir, tomēr

pietrūkst uzdrošināšanās, jo process sarežģīts. Pozitīvs piemērs ir Talsu novadā. Mundigciemā ir piecas daudzdzīvokļu mājas un visas tiek remontētas. Tas ir vienīgais tāds ciems Latvijā. Turklāt tur nedzīvo tikai jauni un darbaspējīgi cilvēki, liela daļa ir pensionāri, kuri sapratuši, cik labi būs vēlāk – ka māja nesabrūks. Bieži nostrādā princips: jums izdevās, mēs arī tā gribam. Bet, ja neiznāk, tad arī pārējie atmet ar roku. Tāda naudas dāvināšana notiek pēdējoreiz – vajadzētu to izmantot. Esam aprēķinājuši, ka no 20 tūkstošiem namu pietiks tūkstotim.

Attieksme ir atšķirīga

2. Pēteris Gobzemis, SIA *Kuldīgas komunālie pakalpojumi* valdes priekšsēdis:

– Kā daudzdzīvokļu māju apsaimniekotāji mēģinām iedzīvotājus pārliecināt, ka vajag izmantot iespēju kaut ar daļēju atbalstu mājas siltināt. Tā nauda tiek dāvināta! Vienmēr tā nebūs. Sasaucam iedzīvotāju sapulces. Attieksme ir atšķirīga. Kuldīgā traucē tāda

pieredze, ka pirms gadiem desmit dažām mājām siltināšana vēlamo efektu nedeva. Bez energoaudita kaut kas tika darīts uz savu galvu, piemēram, siltināti tikai ēkas gali vai bēniņi. Tad siltuma ekonomijas nav. Līdz ar to mazpilsētā izplatās runas, ka siltināšana nekam neder. Jāsaprot, ka tas ir komplekss pasākums, kurā jāizvērtē, kur lielākais energozudums, kas darāms, un tad

var pieņemt lēmumu. Citādi efektu nevar redzēt. Mums ir arī labi piemēri. Sapulcēs iedzīvotājiem rādām aprēķinus, kāds bijis ieguvums. Planīcas ielā 8 un Vakara ielā 1 iedzīvotāji jau saņēmušies sākt kaut ko darīt. Nevajadzētu baidīties, bet nākt un jautāt – izstāstīsim, kopā rēķināsim.

Lai domājot jaunie

3. Kaspars Kutuļskis, SIA *Skrundas komunālā saimniecība* valdes pārstāvis:

– Skrundā siltinātas dažas mājas: viena ir mūsu, trīs – iedzīvotāju dibināto biedrību apsaimniekotās. Tās atjaunotas par projektu naudu, jo saviem spēkiem vien nebūtu iespējams. Tāpēc jau biedrības tiek dibinātas, lai cilvēki savus dzīves apstākļus uzlabotu.

Mums kā komunālajai saimniecībai grūtāk panākt vienošanos starp iedzīvotājiem, kuriem ir

atšķirīgi uzskati. Viņi interesējas un domā, tomēr neuzdrošinās. Pietrūkst apņēmības. Nav pārliecības, ka ieguldījums atmaksāsies un ietaupījums būs vērtīgāks. Vecākā paaudze uzskata, ka viņiem to vairs nevajag, ja reiz iztikuši, kā ir. Lai domājot jaunie, bet viņu ir mazākums. Kamēr nav redzēti reāli piemēri, ka tas tomēr atmaksājas, kompāniju piedāvājums ir tāds nosacīts. Vislabāk iedarbojas to cilvēku stāsti, kuri kaut ko jau izdarījuši.

Arī pagastos cilvēki vēl tikai domā. Rudbāržos runājām, runājām, nu jau tiek gatavots projekts. Ir bijis energoaudits, izmaksas būs zināmas, un varēsim ietaupījumu aprēķināt konkrēti, jo iepriekš skaitļi bija provizoriski. Ne jau tikai ekonomija svarīga – ēku var atjaunot kopumā: uzlabot vizuāli, salabot ūdensvadu, kanalizāciju, centrālo apkuri un tā īpašumu padarīt daudz vērtīgāku. Lai vēl vismaz 20–30 gadus dzīvotu mierīgi.

Daina Täfelberga

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Kā, jūsu prāt, autovadītāji ievēro ātruma ierobežojumu Kuldīgā?

Renārs Gotovskis, mācās: – Mašīnas brauc diezgan ātri. Jelgavas ielā no kultūras nama virzienā uz 2. vidusskolu nereti pārsniedz noteiktos 30 km/h. Ja pārkāpējiem par sodu uz kādu laiku atņemtu tiesības, autovadītāji vairāk uzmanītos un ātrumu nepārsniegtu.

Gunta Pole, tehniķe darbiniece skolā: – Bieži mašīnas brauc ļoti ātri. Esmu redzējusi, ka Piltenes ielā neievēro ātrumu. Pie skolām drīkst braukt ar 30 km/h, bet to bieži ignorē. Ir tādi autovadītāji, kuri pie gājēju pārejas nolaiž galvu uz leju vai paskatās uz otru pusi un aizbrauc, pat neredzot, ka tur stāv cilvēks. Man pašai bijis tā, ka kāpj uz pārejas un līdz ar pirkstu galiem nobrauc mašīnas riepa.

Dace Gulbe, mājsaimniece: – Braukšanas kultūra ir uzlabojusies. 14 gadus dzīvoju Īrijā, nu divus gadus atkal esmu Latvijā. Kādreiz likās, ka pie gājēju pārejas nav droši, tagad mašīnas pirms tās apstājas. Cilvēku attieksme vispār mainījies uz pozitīvo pusi. Gribētos, lai šī tendence turpinās un visi kļūst vēl jaukāki.

Uldis Andersons, drēbnieks: – Neesmu neko īpašu ievērojis, tādēļ liekas, ka mašīnas brauc normāli. Starpgadījumi nav bijuši, un kā gājējs uz ielas jūtos droši.

Aira Celma, Ēdoles bibliotēkas vadītāja: – Man ir autovadītājas tiesības, bet sešus gadus ar automašīnu nebraucu. Kā gājēja diezgan uzmanos, un bīstamas situācijas nav bijušas. Pilsētā atļautajam ātrumam vajadzētu būt mazākam par 50 km/h, jo reizēm braucēji

to pārsniedz un tad ir par ātru. Ēdolē vakaros stāigāju ar suni, un agrāk mašīnas ļoti bieži *gonkoja* gar ezeru. Dažreiz bija jāmūc krūmos vai jālec lejā pa ezera krastu, lai sevi pasargātu. Bet pēdējā laikā *gonkotājus* vairs nemanu.

Inese Kļava, pensionāre: – Uz gājēju pārejām vienmēr jūtos droši. Kad eju pāri, mašīnas apstājas. Braukšanas kultūra ir laba. Dzīvoju Ēdolē, un tur reizēm vakaros jaunieši trako, bet pa dienu jūtos droši.

Jolanta Hercenberga
Antras Grīnbergas foto

Kurzemnieks
Kuldīgā, 1905. gada ielā 19, LV-3301

Galvenā redaktore
Daiga Bitiniece –
63350567;
reklāmas
nodaļa –
63324881;
sludinājumi@
kurzemnieks.lv

Izdevējs –
SIA *Jaunais
kurzemnieks*.
Reģ. apl. nr. 1400.
Iespiests
SIA *Poligrāfijas
grupa Mūkusalā*
Rīgā, Mūkusalas
ielā 15a.
Metiens – 3659.

Fukšus iesvēta netradicionāli

Kuldīgas 2. vidusskolā visu pagājušo nedēļu notika netradicionāli fukšu jeb 10. klases iesvētību pasākumi.

Kuldīgas 2. vidusskolas 10. klases skolēni priecājas, ka viņiem fukšu pārbaudījumi notiek veselu nedēļu un ļauj atšķirties no citiem.

Jolantas Hercenbergas foto

Pirmdien desmitajiem bija jāatgriežas no našķiem un smēķēšanas un uz stundām jāierodas pidžamā. Ja noteikumi nav ievēroti, skolēns saņem soda punktus. Otrdien meitenes nedrīkstēja lietot kosmētiku, bet zēniem bija jāstāigā bez korpēm. Trešdienas nosacījums: tērpi un frizūras 80. gadu stilā. Šajās dienās soda punktus nepiešķir, bet to, kurš neievēroja noteikumus, bija paredzēts vest pie profesionāla vizāžista un sapost līdzpārvaldes ierīkotajā skaistuma kabinetā. Ceturtdiena bija diena bez telefoniem. Piekdien pārbaudījumi beidzās ar zvēresta nodošanu, vispirms izpērkot soda punktus un izpildot dažādus uzdevumus. Turklāt bija jāierodas vakartērpos.

Viena no organizatoriem,

11. klases audzēkne un līdzpārvaldes pārstāve Līva Lukševica stāsta: „Mums fukšu pasākums bija pagājušajā rudenī pie Nabes ezera. Domājām, kādas iesvētības noorganizēt tagadējiem desmitajiem, bet viņi bija padzirdējuši par fukšu nedēļu, nolēmām ko līdzīgu viņiem noorganizēt. Negribējām pārāk mocīt un apkaunot, tomēr darīt tā, lai būtu arī smieklīgi.”

„Tas ir diezgan pārsteidzoši – nebijām gaidījuši, ka noteikums visi tik cītīgi pildīs,” atzīst 10. klases skolniece Sintija Kārliņa. „Jau vasarā bija fukšu noņemte: četras dienas mūsu skolā, vienu – filiālē Rendā, kur bija kājām jāiet gandrīz 40 kilometru. Vēl laivojām, bijām ekskursijās un pārgājienos. Tā bija kolektīva saliedēšana un norūdišanās. Sāku-

mā gribējām tikai fukšu balli, bet tad piekritām, ka pārbaudījumiem esam gatavi visu nedēļu. Bez našķiem bija nedaudz grūti, jo skolas pusdienas mums ir vēlu. Citām meitenēm šķērslis bija iztikt bez kosmētikas, zēni gan ar basām kājām pa skolu skraidīja itin mierīgi. Tā kā 80. gadus paši neesam piedzīvojuši, internetā bija jāmeklē, ko vilkt mugurā, kā sakārtot matus.” Elizabete Kļava piebilst, ka citkārt jau neļautu pa skolu staigāt pidžamā.

Visgrūtākā daudziem bijusi diena bez telefoniem. „Bet vienu dienu jāiztiek, iepriekšējā vakarā kārtīgāk jāizmācās, lai kontroldarbu uzrakstītu bez špikošanas,” atzīst Kaspars Doķis. „Forši, ka mums ir vesela fukšu nedēļa.”

Daina Tafelberga

Izložē tiek pie trenāžiera

Kopš pagājušās nedēļas Kuldīgas Estrādes parkā blakus bijušajai pamatskolai atrodas jauns daudzfunkcionāls trenāžieris.

Pie Kuldīgas jaunā trenāžiera Estrādes parkā ir arī pamācības ar vingrojumiem konkrētām ķermeņa daļām.

Latvijas Olimpiskā komiteja kopā ar partneri Coca-Cola programmā *Par aktīvu dzīvesveidu* šogad 11 pašvaldībām deva iespēju iegūt āra trenāžierus. Pretendenti varēja iesniegt pieteikumus, un to izdarīja arī Kuldīgas novada sporta skolas direktora vietnieks Ivo Solomahins. „Olimpiskā komiteja izložē izvēlējās, kuras pašvaldības tos iegūs, un mēs esam vieni no laimīgajiem,” saka I.Solomahins. Bijis domāts, ka trenāžieris atradīsies Mārtiņsalā, bet vizuāli tas nesaderēja ar peldvietas koka konstrukcijām, tāpēc ierīkots Estrādes parkā. „Šajā trenāžierī ir arī līdztekas, pievilksnās stieņi, iekaramie riņķi un citas ierīces. Tas piemērots visiem – gan profesionāļiem, gan iesācējiem, lai attīstītu spēku un lokanību.”

Ierīkot to jau jūlijā neizdevās, jo atbildīgais Lietuvas uzņēmums esot darbu iekavējis, tāpēc trenāžieris tiks svinīgi atklāts tikai pavasarī ar ielu vingrotāju paraugdemonstrējumiem, bet ir lietojams jau tagad. Šāda objekta vērtība ir aptuveni 4,5 tūkstoši eiro.

Antras Grīnbergas teksts un foto

Rakstnieci satiek... neklātienē

Laidu pagasta bibliotēka oktobra beigās gaidīja ciemos rakstnieci Daci Rukšāni. **Diemžēl pēdējā brīdī viņa pasākumu atcēla savu jauno pienākumu dēļ, jo nu ir 13. Saeimas deputāte. Tomēr laidenieki tikšanos sarīkoja, tikai neklātienē.**

Kuldīgas bibliotēkas projektā *Rakstnieks. Literatūra. Lasītājs* šis pasākums bija raisījis vesela pulciņa ēdolnieku interesi, un tie jau sarunājuši autobusu. Stāsta Laidu bibliotekāre Vizma Hartmane: „Ēdoles kolēģe Aira Celma atveda savus aktīvākos lasītājus – pilnu autobusu ar 18 cilvēkiem. Tā kā transports bija iedots, ēdolnieki gribēja vismaz apskatīt bibliotēku, uzzināt, kas notiek mūsu pagastā, kādas te ievērojamākās vietas. Saviesīgā gaisotnē pie kafijas un rausīšiem pastāstīju par Rukšānes daiļradi, runājām par grāmatām, arī par viņas slavenajiem vecākiem: tēvu selekcionāru Jāni Rukšānu un māti Gunu Rukšāni, kura ir viena no populārākajām

dārzkopēm un skaisto grāmatu *Flokši* un *Dārza maģija* autore. Mūsu teātra pulciņa dalībniece Māra Hildebrante no rakstnieces jaunākās grāmatas *Laimes kods* nolasīja fragmentu *Kas ir laime*. Tad stāstījām, ka pagasts slavens ar Rudzīšu akmeni, skaisto Valtaīku baznīcu, Laidu muižu, kurā atrodas skola, un parku. Beigās tapa kopīgs foto, sarunājām pavasarī braukt ciemos uz Ēdoli.”

Kā informē Kuldīgas bibliotēkas vadītājas vietniece Daina Girvaite, D.Rukšāne solījusi Laidos tomēr ierasties 14. decembrī 12.00. Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstītais ikgadējais projekts šoreiz vērstis lielākoties uz lauku lasītājiem. Oktobrī Turlavā bijusi tikšanās ar bērnu literatūras autori Eviju Gulbi, ieradušies arī plašākas apkaimes ļaudis. 7. novembrī 12.00 Kabilē viesosies rakstnieks Arno Jundze, bet 8. novembrī 11.00 Kuldīgas Mākslas namā – Liepājas literāte Jana Egle.

Dina Poriņa

MEDIĶI INFORMĒ

Stāsta Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta Kurzemes reģionālā centra statistiķe Dārta Girgensone.

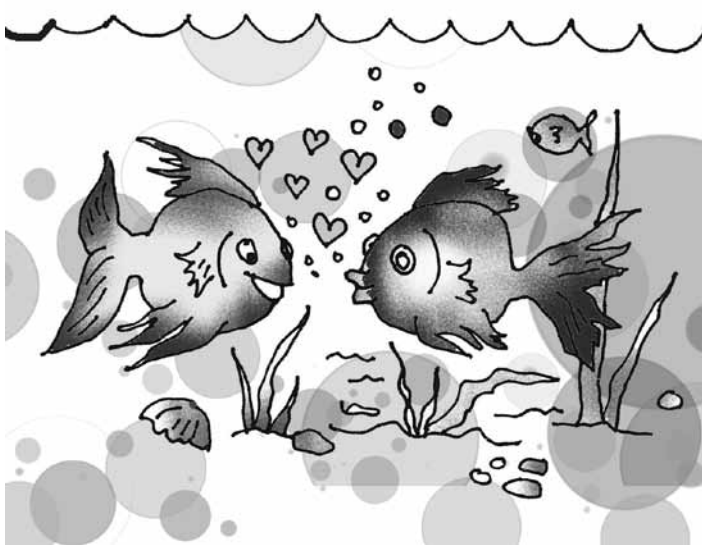
Vēl aizvien kož lapsenes

No 26. oktobra līdz 2. novembrim mediķi devušies uz 87 izsaukumiem. Uz slimnīcu aizvesti 36 pacienti, no tiem divi bērni. Alkohola reibumā bijuši deviņi pacienti, no tiem viena sieviete. Krimināltraumā Kuldīgā cietušajam vīrietim, kurš nav bijis reibumā, palīdzība sniegta, nevedot uz slimnīcu.

Sešgadīgs zēns bērnodārza rotaļu laukumā nejauši paklupis un guvis plašu, vaļēju brūci augšstilbā. Viņš nogādāts ārstniecības iestādē. Alsungas novadā gadu vecs puisītis nāsī iebāzīs granātābola sēklu. Viņam

palīdzēts. Jauns vīrietis (22) lēcis, sagrūdis celi un ar locītavas izmežģījumu nogādāts slimnīcā. Kabilē vīrietis (71) kritis, sasitis potīti un ar virspusēju ievainojumu aizvests uz ārstniecības iestādi. Garāmgājējs pamanījies uz soliņa guļam 65 gadus vecu vīrieti. Ar ķermeņa atdzīšanu un reibumu viņš nogādāts slimnīcā. Rumbas pagastā vīrietis pagalmā paslīdējis uz apledojuša dēļa, nokritis uz muguras un sasitis ribas. Viņam palīdzēts mājās. Bet Kabilē vīrietim (25) lūpā iekodusi lapsene.

NUMURA CITĀTS

„Jo mazāk spēka zivis iztērē, pārvarot upē šķēršļus, jo vairāk tās var atdot pēcnācēju radīšanai,” skaidro zivaudzētājs Valdis Plaudis.

Hānbergs – vārdu un omulības meistars

„Man patīk sarunas kamerstilā, kad visi sēžam pie galda,” tā, pagājušajā nedēļā tiekoties ar nelielu, bet ieinteresētu klausītāju pulciņu Kuldīgas novada muzejā, sacīja rakstnieks, publicists Ēriks Hānbergs.

Vispirms viņš informēja par savu jaunāko *Jumavā* izdoto grāmatu *Aplaipojumi un apsmaidījumi*: „Gribējās pastāstīt, ko esmu piedzīvojis žurnālistikā no 1958. līdz 1990. gadam. Nākamā ar nosaukumu *Brīvēstība svarīgumā un savaldīgumā* būs par laiku pēc 1990. gada.”

Autors atklāja arī noslēpumu, kā iemācījies sistematizēt visu, kas noticis. Liepājas laikā, kad strādājis avīzes redakcijā, kolēģis Valdis Grēviņš ieteicis: „Visu, ko tev nodrukā, izgriez un noliec mapītē!” Hānbergs tā darījis kopš 1956. gada, un tagad mājās esot patiešām liels arhīvs, ko var izmantot grāmatu rakstīšanā.

PAAUDZE, KAS NAV NOVĒRTĒTA

Šogad, kad rakstniekam aprit 85, viņam parādot godu un aicinot uz intervijām, un tad pats uzprasoties runāt par bijušajiem laikiem, tos izgaismojot un aizstāvot, jo diemžēl mūslaikos esot tendence iemīt dubļos visu bijušo, arī cilvēkus, tikai tāpēc, ka bijuši Komunistiskās partijas biedri. „Mēs bijām pielāgojušies, lai ne tikai izdzīvotu, bet arī dzīvotu,” sacīja Ē.Hānbergs, izstāstot pāris epizožu no sava žurnālista darba partijas centrālajā orgānā – avīzē *Cīņa*, kur rakstījis par lauksaimniecību un kur ideoloģijas bijis daudz mazāk. Bet uzmanīties vajadzējis tik un tā, jo *Glavļits* (padomju cenzūras iestāde – aut.) publicēto lasījis, un acīmredzot kādreiz autors pāršāvis pār strīpu, jo Latvijas PSR Nopelniem bagātā kultūras darbinieka nosaukumu viņam valdība piešķīrusi, bet tikpat ātri atsaukusi. Vairbūt vainīga bijusi sadarbība ar aktieri Edgaru Liepiņu, kad abi braukājuši pa Latviju un uzvedumos pārāk nopulgojuši kolhozu iekārtu. Rakstniekam ir iecere Dailes teātrī izveidot koncertuzvedumu *Vakarēšana* – kolhozu atminēšanas vārds, melodijās, asarās un smieklos ar veco aktieru dalību. „Vēlos izrādīt cieņu tai paaudzei, kas nav līdz galam novērtēta,” sacīja autors.

Viņu pašu vadīt jubilejas programmu uzaicinājusi Olga Dreģe. „Apbrīnoju, ko aktrise spēj 80 gados! Jau 17 reizes esam uzstājušies, un es jokojū: pateicos Olgai, ka par godu manai 85. jubilejai viņa noorganizējusi sev 80 gadus.”

Ē.Hānbergs ir viens no tiem, kuri Rīgas Latviešu biedrības namā izveidojuši Omulības klubīņu. Otrs ir Jānis Ķuzulis, kurš, kā sacīja viesis, amatu savienošanas kārtībā ir rakstnieces Māras Zālī-

Rakstnieks, žurnālists, publicists Ēriks Hānbergs uzlaboja noskaņojumu sava talanta cienītājiem, stāstot amizantus atgadījumus gan no savas, gan citu ļaužu dzīves.

ĪSUMĀ

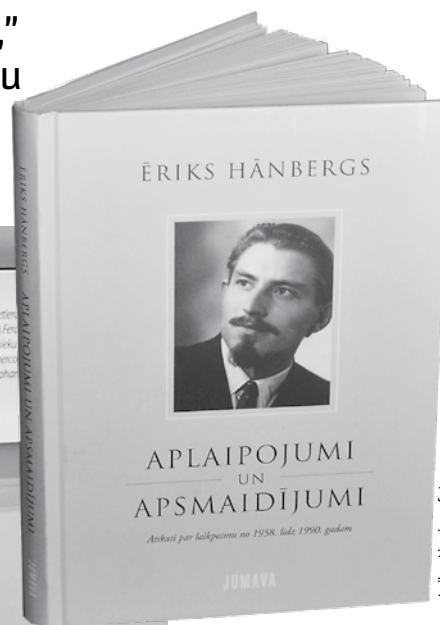
- Strādājis Liepājas pilsētas un rajona laikrakstos, laikrakstā *Cīņa*, bijis *Neatkarīgās Rīta Avīzes* redaktora biedrs. Rakstnieku savienības biedrs kopš 1978. gada. Ordeņu kapitula loceklis.
- Populārākās grāmatas: *Pirmā grēka līcis*, *Plikie un pusplikie*, *Kartupeļu stāsti*, *Edgars Liepiņš*, *Mirkliši*, *Atgūšana un iegūšana* *saprātā un neprātā*, *Jaušības un nejaušības*, *Omulības*.
- 2003. gadā apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni.

tes vīrs. Klubā tiek stāstīti notikumi iz dzīves, lietots kāds nīprumiņš (Ē.Hānberga leksikā). Atmosfēra esot omulīga, un pat eksprezidente Vaira Vīķe-Freiberga pēc vienas reizes nemaz nav steigusies prom un viņam atzinusies: jūtoties kā pie cilvēkiem.

„PAR MAZ SMEJAMIES”

Ē.Hānbergs ar J.Ķuzuli viesojušies 23 vietās, dažās jau nodibināti vietējie omulības klubīni, un šur tur aiz pārpratuma vietējie domājuši, ka nu tik abi brauks arī vadīt un visus izklaidēt. „Tas jādara pašiem. Mēs vispār par maz smejamies. Arī bērēs jāatceras jautri atgadījumi. Un padomājiet, kā pāiet viesības, – dažreiz taču vienos smieklos! Bet atcerieties tos stāstītos piedzīvojumus un jokus ir grūti, tāpēc vajag pierakstīt.” Kāda klausītāja uzjautāja, sak, vai tad uzreiz pierakstot. Nē, bet, aizejot mājās, gan.

Rakstnieks izstāstīja smieklīgus atgadījumus, ko viņam citi uzticējuši un kas atgadījušies pašam. Piemēram, reiz kopā

Lailas Liepiņas foto

NO HĀNBERGA STĀSTIEM

Režisoram Edmundam Freibergam bijis slims kakšītis. Izsaucis veterinārārstu uz mājām. Tas apskatījis, papurinājis galvu un noteicis: „Nav dzīvotājs” un sacīis rakstīt miršanas apliecību. „Kā jūs sauc?” prasījis saimniekam. „Edmunds Freibergs,” tas atbildējis. Rakstot vetārsts paskatījis uz grāmatplauktu. Bet tur pašā vidū paliela fotogrāfija, kurā režisors kādā goda brīdī ar ziediem rokās stāv pa vidu Vairai Vīķei-Freibergai un Imantam Freibergam. Lopu dakteris sastindzis un jautājis: „Vai viņi jums rada?” Uz ko režisors atteicis: „Tuvi.” Vetārsts pārtraucis rakstīt miršanas papīrus, pielicis kakšim sistēmu, un tas laimīgi vēl piecus gadus nodzīvojis.

ar ilggadējo kolēģi, laikraksta *Kurzemes Vārds* goda redaktoru Andžilu Remesu gājuši pa Liepāju, kad pretī nākošais kungs izpletis rokas un saucis: „Ēriks Hānbergs!” Rakstnieks, šaubīdamies par atmiņu un negribēdams liepājnieku aizvainot, panācies pretī un saucis: „Sen gan neesam tikušies!” Uz to vīrietis atbildējis: „Mēs neesam tikušies nekad.”

Rakstnieks dalījās arī piedzīvojumos tualetē, jautādams: „Vai kāds zina, vai, šajās telpās satiekot populāru personu, jāsasveicinās?” Proti, viņam agrā jaunībā, tualetē pasveicinot toreizējo kultūras ministru Voldemāru Kalpiņu, tas strupi atbildējis: „Šī nav tā vieta, kur sasveicinās!” Un pavisam nesen Dailes teātra tualetē aci pret aci saticies ar toreizējo prezidentu Valdi Zatleru un bijis sprukās: ir vai nav jāsvēicina? „Pagāju garām un nesveicināju.”

ZEMNIEKI UN LAUKU SĒTAS

Ilgus gadus Ē.Hānbergs, dzejnieks Imants Ziedonis, publicists Aivars Berķis un žurnāliste Daina Bruņiniece ceļojuši pa Latvijas laukiem, meklējot ko īpašu: ceļu, arodu, aku, cienastu, bērzu utt. Vissvarīgākā bijusi sakoptība. Reizēm jau ceļa galā I.Ziedonis secinājis: te nekā nebūs – nav jēgas braukt.

Jautāts, par ko vajadzētu rakstīt vairāk, Ē.Hānbergs teic: jāmeklē viensaimnieki un mazsaimnieki, kā arī jātiek skaidrībā, kas šodien īsti ir laukstrādnieki, jo algotajiem darbiniekiem laukos nav īsta nosaukuma. Savukārt

par lielsaimniekiem jāstāsta, kā viņi atdzīvina labas lauku tradīcijas, atjauno graustus, ceļ ēkas, veido saietu namus. Jāuzteic tās saimniecības, kas palīdz laukstrādnieku ģimenēm, atbalsta viņu bērnu skološanos utt. „Zinu tādas saimniecības, kurās nav nekādas radniecības, bet visi dzīvo kā ģimenes cilvēki.”

„Arī bērēs jāatceras jautri atgadījumi. Un padomājiet, kā pāiet viesības, – dažreiz taču vienos smieklos! Vajag pierakstīt dzirdēto!”

Un trešais temats – kā laukos saglabāt tās ēkas, kas vairs nav vajadzīgas: skolas, lielus kultūras centrus. „Agrāk vai vēlāk cilvēki laukos būs. Tam jātic! Latvijā vienmēr cilvēki braukuši prom, ir izsūtīti, mukuši, bet vienmēr atgriezušies,” sacīja publicists.

DIVAS LIETAS, KAS SPĒCINA

Par politiku šoreiz tika runāts maz, vien

nedaudz apcerētas nesenās Saeimas vēlēšanas, kur Ē.Hānberga vērtējums šāds: „Daudz ko redzējām, gaidījām un piedzīvojām. Uzvarēja neziņa. Vecās partijas neparādīja labos darbus, jaunās nepastāstīja, kā darīs citādi.” Bet kopumā viņam žēl, ka par daudz visu kritizējam, visur meklējam negācijas un par maz alkstam pēc skaistā.

Rakstnieks atzinās, ka divas lietas cenšoties ielāgot, un tas viņam ikdienu atvieglot. Pirmkārt, jādzīvo nestateidzoties, bet arī neko nenokavējot, tāpēc svarīgi ieturēt pauzes. Otrkārt, vajag izlikties labākam, nekā esi. „Tad pats jūtu – kļūstu arvien labāks! Vienīgā bīstamība – ka nekļūstu pārāk labs,” sev raksturīgajā stilā pajokojā Ē.Hānbergs.

Daiga Bitīniece

„Agrāk vai vēlāk cilvēki laukos būs. Tam jātic! Latvijā vienmēr cilvēki braukuši prom, ir izsūtīti, mukuši, bet vienmēr atgriezušies.”

„Pie klātiem galdiem līdz pēdējam vīram”

Tā par kolhoznieku balli Leģendu naktī Padures muižā izteicās viena no rīkotājām Alise Volanska.

Ēkas īpašnieks Jānis Lazdāns stāsta: „1945. gadā Padures muižā tika ierīkota Lejaskurzemes izmēģinājumu stacija. Cokolstāvā un mansardā bija dzīvokļi zinātniekiem un kolhoza darbiniekiem. Muiža bija arī kultūras centrs.”

A. Volanska smejas: „Uz kolhoznieku ballēm visi nāca sapucējušies un priecīgi. Mums doma bija, lai arī šoreiz cilvēki var bezrūpīgi izpriecāties.” Ierādās dažāda vecuma cilvēki, tostarp īstie kolhoznieki, kuri Lejaskurzēmē bija jaunie speciālisti.

Par kolhoza laikiem liecinājusi arī bufete. Īstas padomju gadu bufetnieces lomā iejūtās Tatjana

Stepanova. Viesi varējuši sev uzsmērēt ķilavmaizīti, no brētliņām tomātos uztaisīt savulaik iecienītos salātus ar olu, sīpolu un krējumu, atcerēties rupjmaizes ķieģeļīša garšu. Nav trūcis arī dažāda stipruma dzērienu. Ballē spēlēja Snēpeles kapela *Kā ir, tā ir* un dīdžejs Edijs ar īpašu kolhoznieku laiku mūziku.

A. Volanska: „Kolhozos bija ražošanas palīgsaimniecības, kas pelnīja, piemēram, *Ādaži* ražoja suvenīrus. Tādēļ *Lejaskurzemei* pieķērām klāt *Latvijas keramiku*. Mūsu keramiķe Inta Medniece tur patiešām strādāja. Uz vietas visi varēja gatavot flīzītes, pārsvarā to darīja bērni. Jānis lūdza, lai uz tām būtu muižas simbolika.”

Otru darbnīcu sarūpējušas Kuldīgas Čaupju rokdarbnieces.

Zinot, ka kolhozu laikos cilvēki zeķes daudz lāpīja, viņas uz liela kartona gabala rādījušas, kā tas darīts. Kamēr mācīts diegu izvīt starp nostieptajiem velkiem, tapis savulaik modernais rūtainais lakats, jo gan tam, gan lāpīšanai tehnika ir viena.

Ballēs neatņemama sastāvdaļa savulaik bijusi kultūras programma. Padures muižā rādīta ideoloģiski atbilstoša mākslas filma *Uz jauno krastu* pēc Viļa Lāča romāna. Daļa viesu smejojot komentējot cītīgi noskatījušies visu filmu. Pārējie varējuši uz cita ekrāna vērot dokumentālas hronikas par kombainieriem, slaucējām un citiem darba varoņiem. Balli papildinājušas studijas *Kuldīgas palete* gleznas sociālistiskā reālistiskā stilā.

Padures muižas saimnieks Jānis Lazdāns (pirmais no kreisās) vadīja ekskursijas pa ēku. Soļu skaitītājs parādījis, ka viņš nostāigājis 11 kilometru. Kuldīdzniece Gabriela Dūviņa uz balli devusies atbilstoši sapucējušies un ar gurķu burku padusē.

Svešu suni savāc bez stingra dokumenta

Satraukuma pilns 17. oktobris izvērtās *Dīķleju* saimniecei Aijai Intenbergai – naktī no ķēdes norāvās mājas sargs, bet pēcpusdienā viņa ar kaimiņu palīdzību knapi to dabūja atpakaļ no kādas sievietes, domājams, dzīvnieku ķērājas, kaut sieviete neesot ne stādījusi priekšā, ne uzrādījusi dokumentu, kas šos pienākumus apliecina.

300 METRU NO MĀJĀM

Stāstu sāk Aijas kundzes kaimiņiene Līga Saučuka: „Rendijs ir mīļš suns, parasti stāv pie ķēdes, bet tonakt bija norāvis – laikam jau meža zvēri nokaitināja. Tam ir niķis ķert vistas, tādēļ Aija astoņos no rīta zvanīja, lai paskatos, vai neskrien pie manējām. Pēcpusdienā gāju uz Uģa Martinsena autoveikalu. Ieraudzīju, ka stāv vieglā mašīna – apkārt kaimiņienes, bet mašīnā Rendijs. Izrādās, suns pa taisno aizskrējis kādus 300 metrus uz citām kaimiņmājām. Tur saimnieks dzīvo nesen, domājams, nezināja, kam suns pieder, piesējis to un paziņojis pašvaldības policijai. Sieviete, kuras mašīnā suns bija iebāzts, teicu, ka aizvedīšu uz mājām. Lai arī viņa priekšā nestādījās, noskaidroju, ka sieviete ir Dace no Īvandes. Viņa atbildēja, ka suni vedīšot uz patversmi Saldū. Pat Uģis teica: „Dacīt, ko tu dari! Padomā par cilvēkiem – laid taču to suni uz mājām!” Viņa atbildēja: „Man jāraksta protokols. Ja ne, vedu uz Saldū.” Kaut kāda sieviete bez apliecības, bez inventāra atbrauc mašīnā, kas dzīvnieku pārvadāšanai nav pielāgota, paņem suni un taisās vest projām! Uz kurienu un kāpēc? Kur garantija, ka tiešām uz patversmi?”

PAR SUNI SAMAKSĀTS

Dace suni tomēr aizvedusi uz tā mājām. „Iebrauca pagalmā, teica, ka jāaizpilda saistību raksts, pēc kura man par suni jāsamaksā 37 eiro, no tiem – septiņi par transportu. Pati to lapu aizpildīt nemācēja – kaut kam zvanīja, konsultējās. Es taču nevarēju atļaut manu sunīti aizvest, tāpēc rakstu izpildīju un pašvaldībai ar pārskaitījumu naudu samaksāju. Tikai vai pirmajā reizē, ja tā notiek, nav jāzīnā brīdinājums?” jautā A. Intenberga. Ar saistību rakstu, uz kura nav zīmoga, atbildīgās personas vārda un tālruna numura, ne arī kā citādi apliecināts, ka šis papīrs ir saistošs, abas kaimiņienes devās uz Kuldīgas novada pašvaldības policiju. „Tur par lapeli nobrīnījās un pateica, ka šī ir administratīva lieta, bet Aija uz administratīvo sēdi nav izsaukta. Lai pašvaldības policija un suņu ķērājs savas lietas vispirms nokārto savā starpā un tad braukā, suņus no pagalmiem vilkdami ārā,” uzskata padurnieces.

Viņas gatavas rakstīt ziņojumu Pārtikas un veterinārajam dienestam (PVD). „Ja mans suns būtu agresīvs un tā sieviete pa ceļam tiktu sakosta, kādu sodu tad es būtu spiesta maksāt?” jautā Aija.

Aija Intenberga un Rendis ir laimīgi, ka sunim nav nācies ceļot uz dzīvnieku patversmi Saldū un atpakaļ. Saimniece skaidro: suns ir spēcīgs – ķēdi pārrāvīs tāpēc, ka apkārt staigā meža dzīvnieki. Bet ķēde regulāri tiekot pārbaudīta un mainīta.

CITAM UZTICĒT NEDRĪKST

Ministru kabineta (MK) noteikumi paredz: dzīvnieku ķērājs ir fiziska persona, kas klaiņojošu dzīvnieku ķeršanā ir mācīta un saņēmusi Latvijas Veterinārārstu biedrības izsniegtu apliecību. Novada pašvaldībai ir līgums ar kuldīdznieku Aivaru Celitānu, kura apliecību ar nr. 0194 biedrība izsniegusi pērnā gada 8. oktobrī. Dacei apliecība nav izsniegta.

PVD Dienvidkurzemes pārvaldes vadītāja Gunta Kapeniece uzsvēra, ka dzīvnieku ķērājiem ir saistoši MK noteikumi nr. 678 par klaiņojošo kaķu un suņu ķeršanu. Uz dzīvnieku pārvadāšanu un aizsardzību attiecas arī regula nr. 1/2005. „Būtībā visi noteikumi vērsti uz to, lai noķertajam dzīvniekam ir labi. Tīri loģiski, ka ķērājs mācīts par dzīvnieku uzvedību, saslīmšanām, fizioloģiju. Viņam jāzina, kā pasargāt dzīvniekus un arī pašam sevi no traumām un uzbrukumiem. Ja viņš ķer kaķus, mašīnā jābūt norobežojumam, lai tie nesakautos; ja ķer gan kaķus, gan suņus, atkal jābūt tādai mašīnai, kurā dzīvnieki neatrodas kopā. Kā to nodrošināt, jāzīdama pašam,” uzskaita G. Kapeniece.

Savus pienākumus uzdot citiem ķērājs nedrīkst. „Katram jābūt savai atļaujai. Domāju, ka arī tai sievietei nebūtu grūti iegūt apliecību.

SAISTĪBU RAKSTS
Par ar dzīvnieka uzturēšanu saistīto izdevumu segšanu Kuldīgas novada pašvaldībai

2018. gada 17. oktobrī

Kuldīga

Pamatojoties uz Latvijas Republikas Civillikumu, Dzīvnieku aizsardzības likumu un Veterinārmedicīnas likumu, es

Vārds, uzvārds Aija Intenberga

Personas kods: _____ tālruna Nr. _____

Deklarētā dzīvesvietas adrese „Dīķlejas” Padures pag. Kuldīgas uos.

Aņņemos pilnībā samaksāt par man piederošā dzīvnieka (šķirne, identifikācijas dati) nees

saimniecībā atgājis saimniekam

uzturēšanu un aprūpi saistītās izmaksas dzīvnieku patversmē par laika posmu no

201. gada _____ līdz 201. gada _____ 7. mēn.

EUR 30.25 un transporta izdevumi apmērā

Kuldīgas novada pašvaldībai, reģ. Nr. reģ. Nr. 90000035590 Baznīcas ielā 1, Kuldīga, Kuldīgas novads, uz AS SEB bankas konta Nr. LV26 UNLA 0011 0011 30401, ne vēlāk kā 5 (piecu) darba dienu laikā no šī akta sastādīšanas dienas.

Esmu informēts, ka nenorēķinoties par saņemtajiem pakalpojumiem, mani dati par neveiktajiem maksājumiem tiks nodoti parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējam, lai segtu pašvaldībai nodarītos zaudējumus.

Šis akts sastādīts divos eksemplāros, no kuriem viens atrodas pie dzīvnieka īpašnieka, otrs – pašvaldībā.

Paraksts _____ Paraksta atšifrējums Intenberga

Aija rāda saistību rakstu, ko aizpildījusi par sava noķertā suņa atvešanu atpakaļ. Viņaspriekš, tādu lapiņu, norādot kontu, kurā ieskaitīt naudu, var izdrukāt jebkurš.

Turklāt noteikumi paredz, ka dzīvnieku ķērājam pienākumu izpildes laikā apliecība jāuzrāda pēc jebkura cilvēka pieprasījuma. Citādi nav pārliecības, ka dzīvnieki netiek ķerti tāpēc, lai pēc tam taisītu biznesu.” Speciāliste mūdina: par līdzīgiem pārkāpumiem var ziņot jebkurā PVD filiālē vai tā mājaslapā. Informācija tiks pārbaudīta.

ESOT BIJIS MAŠĪNĀ

A. Celitāns atzina, ka Dace ir viņa palīdzē, bet uzskata, ka noteikumi neesot pārkāpti: „Kas jums par daļu, kas brauc? Ir izsaukums, ir darbs! Kas kādam prasījis apliecību? Man neviens neprasa. Toreiz biju līdzī – sēdēju mašīnas aiz-

mugurē, ārā nekāpu. Uzrakstījām aktu – es teicu priekšā, kas jāraksta. Ar speciāli pielāgotu mašīnu nebijām tāpēc, ka todien tā bija remontā.” Viņš pārliecināts, ka cilvēki par ķērāja darbu sūdzas tikai tāpēc, ka negrib maksāt: „Suņi skrien, tiek noķerti, saimnieki saprot, ka būs jāmaksā. Tad arī viss sākas.” A. Celitāns *Kurzemniekam* apsolīja parādīt savu inventāru un izstāstīt, ar kādām metodēm strādā. Kuldīgas novada pašvaldības viedokli, kā arī stāstu par Saldū un Liepājas dzīvnieku patversmi lasiet turpmāk.

**Inguna Spulniece
Lāsmas Reimanes foto**

Lappuse tapusi ar Kuldīgas novada pašvaldības līdzfinansējumu.

Pašu izaudzētie laši atgriežas

Šonedēļ Ventā nozvejoti pirmie vaislas laši un taimiņi, lai Pelču zivaudzētavā izaudzētu mazuļus.

Rudenī paredzēts nozvejot 60 lašu mātes un 45 tēvus, kā arī ap simt taimiņu līdzīgā proporcijā. Iepirkumā šis darbs uzticēts Ventspils novada zvejnieku saimniecībai *Dundurs*, vaislinieki Ventā tiek ķerti Svētes pagastā.

LAI SPĒKS RADĪT PĒCNĀCĒJUS

Kā stāsta zivaudzētavas vadītājs Valdis Plaudis, no visiem līdz šim noķertajiem vaislas lašiem lielākā daļa ir savulaik Pelčos izaudzētie. Pirms palašanas dabiskos apstākļos zivkopji zivis iezīmēja, nogriežot tauku spuru. Tā ir kā piedēklis, kurai nav nekādu funkciju, un zivs diskomfortu nejut. Vienlaikus tā vieglāk lasi atšķirt no taimiņa. Iezīmēšana notiek pēdējos gados, turklāt tikai lielajām zivīm, kuras izlaiž pavasarī un kuru nav tik daudz, cik vasarā Ventā ielaisto mazuļu tūkstoši. Tāpēc zivkopjiem prieks, ka pašu izaudzētie laši sāk atgriezties un atražošanas ciklu tie turpinās dzimtajā vietā. Vārve vaislas nozvejai izvēlēta tāpēc, ka tā atrodas tuvu jūrai, zivīm līdz nārsta vietai nav jānopeld liels gabals un tās nenogurst. „Jo mazāk spēka iztērē, pārvarot upē šķēršļus, jo vairāk tās var atdot pēcnācēju radīšanai,” skaidro V.Plaudis. „Turklāt lieguma laikā lašus ķert pie rumbas būtu vienkārši neētiski, kaut arī legāli – resursu atjaunošanai. Ja jau zivs dabiski nokļuvusi līdz nārsta vietai, tad lai mieriīgi dara savu darbu! Tāpēc ķeram Ventspils novadā, bet audzējam Pelčos.”

NOZVEJA NAV VIENKĀRŠA

Zivkopis piebilst, ka nozvejoj

vaisliniekus nav vienkārši un peļņu zvejniekiem tas nenes. Nelegāla ieguve un spekulācija uz vaislinieku rēķina neesot iespējama. Zvejniekam izdevīgāk dzīvas zivis pārdot audzētavai nekā tirgum, jo tiek maksāts vairāk. Tomēr process ir tik sarežģīts, ka konkursā pieteikumu nav daudz. Zvejas apstākļi Ventā sarežģīti, licences nosacījumi un kontrole – stingra. Ikreiz, ejot apskatīt tīklus, zvejniekam vismaz divas stundas iepriekš jāinformē Valsts vides dienests, kas pārbaudei var norīkot inspektoru no jebkuras reģionālās pārvaldes, lai nepieļautu korupciju. Tāpat kontrolē piedalās Pelču zivaudzētavas pārstāvis.

Vaislas zivju ieguves plāns ik gadu ir aptuveni vienāds. Parasti nozveja sākas oktobra beigās, un pēc pieredzes neatkarīgi no laika apstākļiem pirmie ikri tiek noslaukti ne agrāk par 26. oktobri, bet šoruden – 29. oktobrī. Tas ir laiks, kad tēviņi no jūras ieradusies uz nārstu un sagatavojuši vietu mammām. Lašiem nārsts ievēlams līdz novembra vidum, taimiņiem – pat līdz Ziemassvētkiem. Ikru daudzums atkarīgs no zivs lieluma. Vidēji auglīgas ir 7–10 kg smagās, un tās arī parasti tiek ķertas. Dažkārt tīklā gadijušās mammās, kas sver vairāk par 10 kg. Tas atkarīgs no apstākļiem jūrā, no barošanās līdz migrācijai uz nārstu.

V.Plaudis norāda, ka identisku nozvejas gadu nav bijis. Šoruden Ventā ūdens līmenis zems. Šīgada ražību varēs vērtēt pēc četriem pieciem gadiem, kad no ikriem izaudzētie mazuļi pusotra gada vecumā būs ielaisti atpakaļ Ventā, aizceļojuši uz jūru un atgriezies pirmajam nārstam.

Daina Tafelberga

Snēpeles dīķis šoziem atpūtīsies

Snēpeles centra dīķis ziemā būs nolaiests – to tīrīs nākamgad.

„Tā kā dīķis skaitās 1. grupas būve, tad tā vienkārši sabiedriskā kārtā iztīrīt, kā bijām iedomājušies, to nevar – darbi jā-saskaņo,” saka Snēpeles pagasta pārvaldes vadītāja Aiga Bulava.

Snēpelnieki grib dīķi peldēties un maksākerēt. Tagad tas ir nolaiests, pa ziemu izsals un pavasarī tiks ūrīts. Turpina A.Bulava: „Vajadzīgs saskaņojuma raksts, nākamā gada budžetā darbam tiks paredzēta nauda. Cik būs, tik iztīrīsim, vismaz

malu gar peldētavu noteikti. Ar iedzīvotāju palīdzību uztaisīsim laipu un atjaunosim aku, kas paredzēta ugunsdzēsējiem ūdens ņemšanai. Kad iztīrīsim, gads būs jānogaids, lai izveidojas zivīm piemērots mikroklimats, tad varēs ielaist zivis. Ar laiku varēs ierīkot atpūtas zonu, cik nu tam varēs atvēlēt naudu. Bet esam gatavi daudz ko darīt pašu spēkiem.”

Iveta Grīniņa
Lāsma Reimanes foto

Vilina krastā butes

Laika apstākļi nepavisam nebija piemēroti lieliem lomiem. 1. vieta Jelgavas komandai *Krasta vējš* – 3,017 kg, 2. vieta Ogres novada *Krodzīniekiem* ar 2,204 kg lomu, 3. vieta – Dundagas komandai *M&G* ar 2,178 kg. Visus rezultātus var meklēt Latvijas Makšķerēšanas sporta federācijas mājaslapā.

Piecus gadus pasākumu rīkoja Rīgas SIA *Salmo* kopā ar Jūrkalnes novada pašvaldību, bet nu jau trīs gadus mājinieki grožus ņemusi savās rokās. Viens no rīkotājiem ir individuālais komersants *Marita J.*, kura pārstāve ir Marita Jēkabsons, palīdz arī tautas nama vadītāja Kristīne Skrulle.

AZARTS PRET JŪRAS UNTUMIEM

Bušu tīkotāji sabraukuši no dažādām vietām. Tālākie viesi – no Valmieras, Alojās, Ogres, Ikšķi- kārta tīklā gadijušās mammās, kas sver vairāk par 10 kg. Tas atkarīgs no apstākļiem jūrā, no barošanās līdz migrācijai uz nārstu.

M.Jēkabsons stāsta: „Mēs iedomam mairīgus zivīm un atkritumu maisu, katrai komandai ierādām 40 m posmu – to dalībnieki izlozē. Korekcijas ievieš jūra: vietās, kur viļņi nāk krastam virsū, mēs sektorus pārceļam, jo nevar jau stāvēt ūdenī. Ir nācies sacensības arī atcelt, ja vējš iegriežas tā, ka jūra nāk virsū krastam vai sākas vētra. Drošība ir pirmajā vietā. Šogad laika apstākļu dēļ sacensības bija pārceltas nedēļu agrāk ar cerību, ka vējš nebūs tik stiprs.”

Dalībnieki drīkst jūrā iebrist tikai līdz ceļiem. Balvas ir medaļas un kausi, pirmajām vietām – *Salmo* dāvanu kartes. Ir ceļojošais kausis. Pa astoņiem gadiem vislielākais loms visiem kopā noķerts otrajā vai trešajā gadā – gandrīz tonna zivju.

Pirmajos gados sacensības notikušas diennakti – līdz astoņiem rītā. Izrādās – tumsā butes ķeras labāk. Gadās noķert arī kādu citu zivi, un tad makšķerniekiem tiek speciālbalsa.

Katra komanda drīkst izmaksākerēt 20 kg. Ja tik daudz ir vairākām komandām, uzvar tā, kura atļauto svaru noķērusi pirmā. Ja laika limits bijis izsmelts, uzvar tā komanda, kurai zivju mazāk, tātad tās ir lielākas. Tiek svērts arī atsevišķu dalībnieku noķertais. Šogad iztīrīt palika pavisam bez loma, arī pērn ne viens vien

Astotajā Jūrkalnes makšķerēšanas festivālā un Latvijas jūras makšķerēšanas čempionātā spiningošanā no krasta nupat piedalījušās 70 komandas, katrā divi dalībnieki. Tātad vējinajā un lietainajā sestdienā lielo lomu centās izvilkt 140 entuziastu.

5 km joslā ik pēc 40 metriem izvietojusies 140 makšķernieku.

bijis sausā. Tāda nu tā jūra esot. Arī butes: vienu gadu plānākas, citu – resnākas. Šogad uz rudeni apvēlušās. „Tie, kuri ķer ikdienā, saka – esot diezgan smukas,” piebilst Marita.

NO RĪTA LĪDZ VAKARAM

Festivāla un sacensību starta vieta ir Muizūpīte apmēram 2 km no Jūrkalnes centra uz Pāvilstostas pusi. Katrs dalībnieks speciālā protokolā parakstās, ka ir pilnībā atbildīgs par savu drošību. 9.00 visi dodas uz sektoriem, par sākumu 10.00 tiek paziņots ar signālraketes izšaušanu. Sacensības beidzas 20.00. Tad ir zivju svēšana un siltas vakariņas, bet 21.00 tiek paziņoti rezultāti. Makšķerētājiem jāievēro noteikumi, kuru izpildi uzrauga septiņi tiesneši: jūrā nedrīkst iebrist dziļāk par ceļiem, butes jāmēra pēc īpašiem šķīvīšiem un pavisam mazās jālaiž atpakaļ; katram drīkst būt seši āķi – parasti divas makšķeres ar trim āķiem, bet var būt arī trīs ar diviem āķiem.

KOLCENIEKI UZTVĒR ATBILDĪGI

Kolkas zvejnieki šīs sacensības uztverot sportiski un nopietni. Krastā sastapām tēvu un dēlu Daini un Jāni Zvirbulus, kuri tā komanda, kurai zivju mazāk, tātad tās ir lielākas. Tiek svērts arī atsevišķu dalībnieku noķertais. Šogad iztīrīt palika pavisam bez loma, arī pērn ne viens vien

Kas nosaka to, vai zivis ķeras?

„Dažreiz jūrā sākas vētra, un tad sacensības jāatceļ,” saka rīkotāja, uzņēmuma *Marita J* pārstāve Marita Jēkabsons.

Dainis Zvirbulis no Kolkas ir profesionāls zvejnieks, bet makšķerēšanas sacensībās kopā ar dēlu Jāni piedalās tāpēc, ka tas esot interesanti.

Dainis skaidro: „Šodien galīgi nav zivju diena. Tas atkarīgs no strau- mes, vēja, ēsmas, no pašiem, protams, arī. Sacensības ir interesanti. Makšķerētājam arī ikdienā, bet vispār esamu zvejnieks – braucu jūrā jau 30 gadu. Zvejniekiem ir ļoti grūti laiki, jo roņi un grundiļi jūru iztukšo. Grunduļi ir invazīvā suga, kas mūsu jūrā ieviesta pirms trim četriem gadiem. Tāpat kā šajās gadā sudrabā dabūjusi otra Kolkas komanda.

Kas nosaka to, vai zivis ķeras? Dainis skaidro: „Šodien galīgi nav zivju diena. Tas atkarīgs no strau- mes, vēja, ēsmas, no pašiem, protams, arī. Sacensības ir interesanti. Makšķerētājam arī ikdienā, bet vispār esamu zvejnieks – braucu jūrā jau 30 gadu. Zvejniekiem ir ļoti grūti laiki, jo roņi un grundiļi jūru iztukšo. Grunduļi ir invazīvā suga, kas mūsu jūrā ieviesta pirms trim četriem gadiem. Tāpat kā šajās gadā sudrabā dabūjusi otra Kolkas komanda.

Pildīta forele

Vajadzēs: 2 notīrītas, izkūdātas foreles (katra ap 250 g), sāli, piparus, 250 g svaigu šampinjonus, saišķi pētersīļu, 25 g rīveta siera, 2 ēd.k. rīvmaizes, 1 olu, 1 tēj.k. sviesta, 2 plānas šķēlītes žāvēta speķa vai bekona, 4 mazus sīpolus, 100 g skābā krējuma, 125 ml baltvīna, pusi citrona, zaļumus.

Galvenais tiesnesis Egils Draudiņš ar kolēģiem sazinās ar rāciju, bet sacensību vietā brauc ar kvadraciklu.

GARŠO PAŠIEM UN ZIVĪM

Alsungas komanda *Bračas* – Dāvis Cērps un Mārtiņš Veisbergs – jau rīta pusē bija noķēruši pirmo mazo buti. Dāvis atzīst, ka makšķerēšanai apstākļi diezgan nepiemēroti – liela sānstraume, jāliek brētliņas, vimbās, raudas, reņģes, vilņu dēļ butes ir tālāk no krasta, bet tālu iemest nevar. „D.Cērps skaidro – esot smalka lieta, pat tiktāl, ka vienu stundu butes grib ko vienu, bet otru – kaut ko citu.

Alsundznieks Dāvis Cērps rāda, kā tiek mērīts, vai zivs jālaiž atpakaļ vai to drīkst pieskaitīt lomam. Šī der, lai arī ir maza.

un raudu. „Pagājušogad sagatavojām līdaku ar dillem – arī to ņēma. Kas garšo pašiem, to piedāvājam.”

Mārtiņš kā kuriozu stāsta gadījumu, kad butes ķērušās pat uz sliiekām, kas sarakatas kāpās. Tas nu pavisam samulsina, jo nemakšķerētājiem šķiet, ka sliiekas ir vienīgās, uz ko zivis ķeras. Bet Mārtiņš skaidro: „Jūrā slieku nav, tāpēc butēm tā nav ikdienišķa barība.” Dāvis piebilst: „Mans tēvs ir ķēris ar karbonādi un vistas fileju ar ādiņu. Tas ir nesaprotami – paši

nezinām, ko tās ēdis.”

Abi dabūjuši izbaidīt arī diennakts sacensības un to reizi atceras ar prieku: „No rīta ir tāds nogurums, ka kāpā nevar uzkāpt, bet loms bija ļoti liels. Bijām 13. no 74 komandām. Noķeram vairāk nekā astoņus kilogramus. Īstā ķeršana iznāca no rīta – metām un vilkām!”

Abi ir cītīgi makšķernieki. Mārtiņš saka: kā brīvs laiks, tā uz ūdeņiem. Viņam labāk patīk spiningot Daugavā, bet Dāvis brauc uz jūru.

VIENIEM SPORTS, CITIEM ATPŪTA

Galvenais tiesnesis Egils Draudiņš pastāstīja, ka makšķerēšanā no krasta šīs ir lielākās sacensības – tajās apvienots gan bušu ķeršanas festivāls, gan Latvijas čempionāts spiningošanā no krasta. Kolkas makšķernieku klubs rīkojot savas sacīkstes – šogad divas nedēļas pēc šīm.

Arī tur aizbraucot ap 50 cilvēku. Tādas notiek vēl citur. Kā skaidro E.Draudiņš: „Sākām pirmos astoņiem gadiem kā ar festivālu, bet, lai būtu intriga, noorganizējām arī sacensības. Esam nodevuši Jūrkalnei, kas tās veiksmīgi organizē, mēs atbraucam palīdzēt.

Es esmu galvenais tiesnesis visus šos astoņus gadus. Lielākoties skatos, kā visi šo procesu izbauda, jo makšķerēšana tomēr ir vaļasprieks. Parasti ir ap 70 komandu, kas izvietojas piecu

kilometru joslā. Starp 140–150 cilvēkiem ir gan sportiski noskaņoti, gan tādi, kuri atpūšas un to izbauda. Visi sadzīvo draudzīgi. Tiem, kuri koncentrējušies uz rezultātu, arī inventārs un attieksme ir daudz nopietnāka – līdz smalkām niansēm. Pirmajās diennakts sacensībās, kas sākās desmitos no rīta un beidzās nākamajā rītā astoņos, tika noķerts visvairāk zivju – tikai ar makšķerēm sportiskā režīmā kopā gandrīz tonna.

Lomi samazinājušies, jo īsāks ir makšķerēšanas laiks. Tagad kopā noķer ap 400 kilogramiem. Pirms trim gadiem pirmās trīs komandas visas izmaksākerēja 20 kg. Tad uzvarētāju nosaka ātrums – kurš pirmais piesakās. Katra stunda nes klāt bonusa punktus. Tie, kuri uzvarēja pagājušogad, teikuši, ka uz to gājuši sešus gadus. Šogad viņi atrodas tur, kur krasta līnija vismazākā un ūdens nāk virsū.”

Vai pilnīgs nezīnātājs ir savu makšķeri var kaut ko noķert, vai arī nekas *nespīd*? Egils atbild, ka varot gan: „Varbūt kaut kas būs jāuzprasa zinātājiem. Iemest jūrā var jebkuru makšķeri. Āķim galā jābūt specifiskai ēsmai. Klasiskais variants ir veikalā nopērkamās garneles, bet tām jābūt čaulā, citādi nekas neiznāks.”

Pašam tiesnesim sacensību dienā pamakšķerēt iznāc, bet gan jau nokavētais tikšot atgūts.

Iveta Grīniņa
Lāsma Reimanes foto

RECEPTES

Krāsni cepta bute

Vajadzēs: 2 butes, ¼ litra dabīgā jogurta, 1 ēd.k. citrona sulas, 2 ēd.k. baltvīna, citrūnu muskatiekstu, 1 olas dzeltenumu, sāli, piparus, sviestu pannas iesmērēšanai.

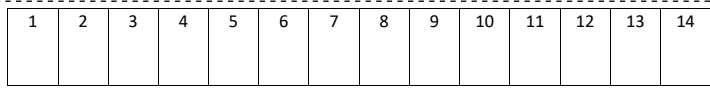
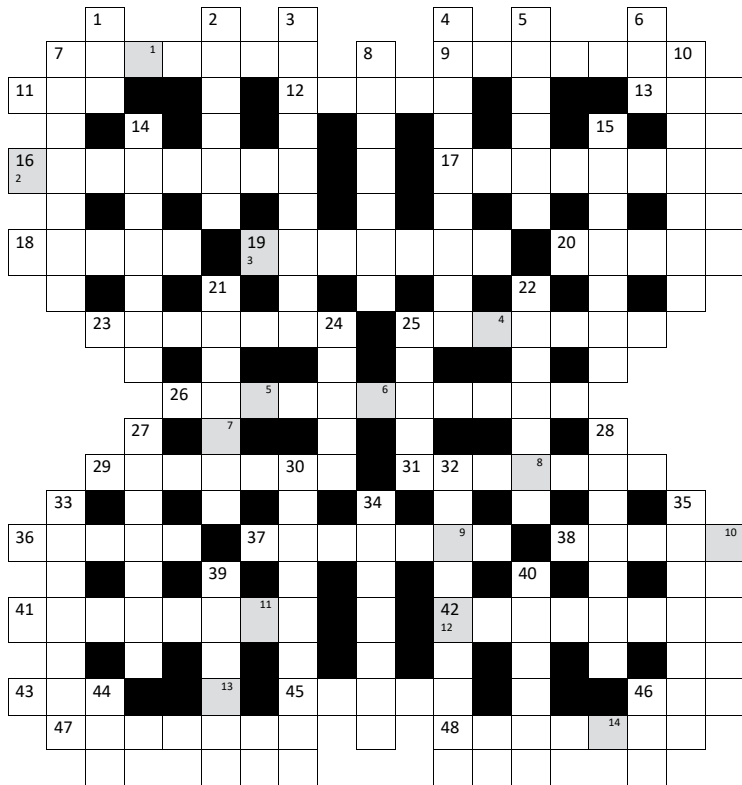
Kā pagatavot: cepešpannu iesmērē ar sviestu un uzliek iztīrītas zivis. Jogurtu samaisa ar citrona sulu, vīnu, rīvētu muskatiekstu un olas dzeltenumu, pievieno sāli un piparus. Ar šo mērci pārlej zivis, lai tās būtu nosegtas. Liek cepeškrāsnī un 20–25 minūtes cep 180 grādos. Pasniedz ar svaigiem dārzeņiem.

Kā pagatavot: zivis no iekšpuses un ārpusē ierīvē ar sāli un pipariem. Notīra šampinjonus: 50 g smalki sakapā, pārējos sagriež rīpiņās. Pildījumam sajauc sakapātos šampinjonus, smalki kapātus pētersīļus, sieru, rīvmaizi, olu, sāli un piparus. Zivis pieplida ar šo masu un liek ar sviestu iezīstā lēzenā cepamtraukā. Zivīm uzliek speķa šķēlītes, pārber sagrieztus sīpolus un šampinjonus rīpiņās. Skābo krējumu sajauc ar vīnu, sāli un pipariem. Mērci pārlej zivīm. Trauku pārsež ar foliju un cepeškrāsnī 20–30 minūtes cep 200 grādos. Pasniedz ar dārzeņiem.

Katrina
Spulniece-
Aišpūre,
uztura
speciāliste

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Veidojusi Sandra Vilsone.

Risinājumu gaidām līdz 7. novembrim.

Horizontāli: 7. Pielāgot, piemērot. 9. Tāds, kas attiecas uz dzīvniekiem. 11. Lībiešu vadonis un vecākais (dz. g. nez. – 1206.). 12. Sērsnu mēnesis. 13. Maza pilsētiņa Vidzemē. 16. Preču pārdošana ārzemju tirgū par mākslīgi pazeminātām cenām. 17. Restorāns, krodziņš Itālijā. 18. Malkas tilpuma mērvienība. 19. Censties izdarīt. 20. Grūta, spiedīga. 23. Klasiski dzejas pantu paveidi. 25. Latviešu diriģents (1884–1956). 26. Sala Daugavas lejtecē. 29. Zīda audums ar ieaustiem zelta vai sudraba pavedieniem. 31. Māksliniecisks apzīmētājs. 36. Tradicionāls japāņu dzejas paveids. 37. Ierīces, kas attēlu, tekstu vai fotogrāfiju pārvērs grafisku datu masīvā, kuru var izmantot dators. 38. Vienšūnas veidojums, no kura attīstās bezziedu augi un sēnes. 41. Vietas ar asu smaku, ko piejauc gāzei, lai varētu konstatēt noplūdi. 42. Ļoti bagāts cilvēks, kas spēj ietekmēt politiskus procesus. 43. Senlaiku kara cirvis. 45. Mantojami augstākās muižniecības tituli Krievijā no 18. gs. līdz 1917. gadam. 46. Raupja, negluda. 47. Stāvoklis īsi pirms nāves iestāšanās. 48. Speciālists tiesību zinātnes un likumu jautājumos.

Vertikāli: 1. Mākslīga valoda, esperanto paveids. 2. Briežu dzimtas dzīvnieks Latvijā. 3. Gāzu slāņi, kas aptver debess ķermeņus. 4. Sacerējums vai cits mākslas darbs, kurā attēlota ganu dzīve. 5. Velnartuks – ļoti indīgs čemurziežu dzimtas augs. 6. Putnkoņības produkts. 7. Uzsvars. 8. Valdnieka dinastijas loceklis, kas neieņem troni. 10. Talantīgs, apdāvināts. 14. Muzikāli skatuvisks darbs. 15. Pamatā esošs, galvenais. 21. Mīkstmieši, gliemji, bezmugurkaulnieku tips ar mīkstu ķermeni. 22. Neliels duncis ar trīsšķautņainu asmeni. 24. Sena pilsēta Irānas rietumos. 25. Neliela silķu sugas jūras zivs. 27. Māklēri, starpnieki tirdzniecības un biržas darījumos. 28. Spēcīgas. 30. Indīgas. 32. Ostas muiža, ko ieviesa 1582. gadā Rīgā saistībā ar pakļaušanos Polijas karalim. 33. Pilsēta Abavas senlejas krastos. 34. Komponista J.Vītola memoriālais muzejs Gaujienā. 35. Zemes rieksis. 39. Vīrieša vārds novembrī. 40. Senlaiku zelta monēta arābu Austrumos. 44. Turcijā – bagāto zemes īpašnieku uzrunas forma. 46. Sīka monēta Laosā.

Pareizā atbilde: MANDĀTTERITORIJA

(zeme vai novads, kuru kāda oficiāla organizācija nodevusi citas valsts valdījumā).

Atbildes

Horizontāli: 1. Fornāka. 5. Launags. 9. Peruns. 11. Iecava. 12. Toveris. 13. Staks. 17. Virza. 19. Algebra. 20. Ampīrs. 21. Skulme. 24. Smagums. 26. Kurša. 27. Kasai. 31. Reinava. 33. Antena. 34. Rausis. 35. Esteris. 36. Pakulas.

Vertikāli: 2. Operete. 3. Niue. 4. Kusto. 6. Arisa. 7. Nīca. 8. Gavieze. 10. Herpes. 14. Kremļis. 15. Hloroma. 16. Trakums. 18. Idumeja. 22. Aglona. 23. Zutenis. 25. Mantis. 28. Traķi. 29. Darva. 30. Mese. 32. Oulu.

Pareizi atbildējuši: Vizma Dzalba, Vilnis Bēniņš, Bruno Mekšs, Gunta Vāciete, Helēna Remerte, Velta Višņevska, Biruta Insberga, Ojārs Silkans.

Pēc balvas redakcijā gaidām **Guntu Vācieti**.

Atminējumu, izgrieztu no laikraksta (ne kopētu), sūtiet uz redakciju *Krustvārdu mīklu konkursam, Kurzemieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemetiet redakcijas vēstuļu kastītē.

MANA AIZRAUŠANĀS

Saule, vējš un Ventmala

Skrundeniece Daina Badovska vairāk nekā desmit gadus iesaistās veikalu tīkla *Maxima* rīkotajā Latvijas lielāko ķirbju čempionātā. Šogad ar 295,5 kg dižogu izdevies ieņemt ceturto vietu, piedaloties 30 ķirbjiem no deviņiem novadiem: Salaspils, Ādažiem, Garkalnes, Kuldīgas, Skrundas, Nīcas, Talsu, Jelgavas un Rēzeknes.

Daina Badovska īpašas rūpes saviem ķirbjiem šogad neesot veltījusi, jo gadu no gada tie tāpat izaugot raženi.

Skrundenieces Dainas Badovskas laukā katram ģimenes loceklim ir savs ķirbis.

Gatis Badovskis ķirbju audzēšanas noslēpumus nedrīkstot atklāt, jo konkurenti varot tos izmantot.

D.Badovska atceras: „Konkursa pirmsākumos uzvarēja 68 kilogramu ķirbis, bet mums bija izaudzis 71 kilogramu smags. No tā laika āķis lūpā, lai piedalītos! Audzējam katru gadu, un vienmēr kāds no mūsējiem tiek paņemts. Pagājušogad paņēma četrus.”

Dainai pieder trīs hektāru lauks, kurā bez ķirbjiem tiek audzēti gurķi, kāposti, puķkāposti, burkāni, kartupeļi, zemenes un bietes. „Pēc specialitātes esmu pavāre, un pēc būtības man ar lauksaimniecību nav nekādas darīšanas. Ķirbju audzēšanas noslēpuma nav, jo iestādīju tos tukšā laukā, mazliet aplēju ar ūdeni, un tādi tie izauga. Pagājušogad lauku nomēsloju ar putnu mēsliem, bet šogad nekas netika darīts. Minerālmēslius rokās neņemu – ar tiem nekas neizdodas, tāpēc strādāju tikai ar kūtsmēsliem. Saule, vējš un Ventmala ir tas, kas tiek dots.”

Sēklas Daina ņem no pašu izaudzētā. Šogad dārzā katram ģimenes loceklim bijis savs ķirbis: „Visi lēja, ravēja, stādīja. Domāju: ja būtu vairāk lieti, būtu divreiz lielāki. Tagad apsedzām, lai nesasalst, kaut gan sals jau tiem nekaitē, jo miza ir bieza.”

Darbošanās ir visu cauru gadu, jo ziemā tiek pārdots tas, kas pārējā gadā izaudzēts:

„Ar ķirbjiem stādu pilnu lauku, jo gadatirgos cilvēki vēlas pirkt skaistus, bet es nevaru paredzēt, kādi tie izaugs. Šogad pāri palikušos izlietojām Visu svēto dienas priekšvakaram jeb Helovīna svinēšanai. Izdomājām, ka vedīsim mājās, lai kādu izgrebtu un iepriecinātu garāmgājējus. Kādu arī ieliksim internetā pārdošanā.”

Ja vēl kādam saimniecībā pali-

kuši ķirbji, Daina iesaka tos spiest sulā: „Mēs pamatā taisām tikai to. Klāt liekam kāpostus, burkānus, minimāli ābolus un bietes. Mazdruciņ pievienojam arī pankūkās un biežputrās, paši dzeram izspiesto sulu, tāpēc esam tik veselīgi. Es savos 65 gados varu vēl trīs hektārus apsaimniekot!”

Annas Bivbānes teksts un foto

VALODNIEKS

Konkursā tiek publicēti dažādi izteicieni un jēdzieni. Precizāko skaidrojumu autori (var pievienot arī kādu piemēru pilnā teikumā) ik pēc trim mēnešiem saņems mazu balviņu.

Ko nozīmē teiciens *palaist uz visām četrām debesu pusēm*?

Atbildes **līdz 6. novembra 12.00** sūtīt e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv.

Nav ļaunuma bez labuma – šis izteiciens pieder romiešu dzejniekam Vergilijam.

Savu skaidrojumu atsūtījis **Ingars Neimanis**: „Jebkurš cilvēks jebkurā situācijā, kas bijusi slihta, negaidīta, smaga, cenšas atrast kaut ko labu, pacilājošu, redzēt mirdzām pat vissīkākā saules stariņā, kas viņam dod cerību, atkal ļauj piecelties, ticēt un domāt to labāko. Ne velti šī frāze ir tāda kā tautas gudrība. Neliels citāts no Paulu Koelju grāmatas *Nelabais un senjorita Prima*: „Ļaunajam jāizpaužas un jāizpilda savs uzdevums, lai beigās varētu uzvarēt labais.”

KULDĪGAS BIBLIOTĒKĀ

Kam veidot pilsētu?

Dāņu arhitekta un pilsētplānotāja **Jana Gēla grāmata *Pilsētas cilvēkiem*** ir izziņoša, domāt un rīkoties rosināša. Autors aicina atteikties no 20. gs. modernistu klūdām arhitektūrā, kas daudzas pilsētas padarīja bezpersoniskas, iedzīvotājiem un apmeklētājiem nedraudzīgas un neinteresantas. Jans ir pārliecināts, ka katra pilsēta jāveido un jāvērtē pēc šāda modeļa: dzīve, telpa, ēkas. Un tikai šādā secībā.

VĒSTURE

Nīkrāce cauri gadsimtiem

Vijas Brūveres atmiņas

1979. gadā skolu beigusī Vija Brūvere. Viņa stāsta: „Friča Deglava astoņgadīgajā skolā savas gaitas 1. klasē sāku 1971. gada 1. septembrī.”

GRIBAS UZ MĀJĀM

„Man, lauku bērnam, kurš kā vairums Dzeldas bērnu nebija apmeklējis bērnudārzu, protams, skolā viss bija svešs. Mazliet bail, gribējās atpakaļ uz mājām. Mierinājums bija pirmā skolotāja Rīta Ellere – viņa mūs visus 14 saprata un apčubināja kā caļenus. Arī mēs centāmies viņu mīlēt un cienīt, kā nu katrs pratām. Atceros, kā viņu nobiedējām, kad pavasarī gandrīz visa klase aizskrējām uz netālo parku lasīt vizbulītes. Skolotāja mūs meklēja, līdz tie, kuri līdzī nenāca, pateica, kur esam. Lielu rājienu par prombūtni nedabūjām, tikai pamācību: pirms ko tādu darīt, jāpalūdz skolotājai atļauja.”

LEPNI OKTOBRĒNI

„Kad mācījāmies 2. klasē, sko-

lotāja apprecējās un kļuva par Rītu Linkovsku. Vēl ilgi mums juka viņas uzvārdi. Bijām palikuši vairs tikai astoņi. Bijām nevis parasti skolēni, bet gan oktobrēni – lepni, kad pie krūtīm piesprauda piecstaraino zvaigznīti ar mazā Iljiča attēlu. Skolotāja oktobrēnus sadalīja grupās – zvaigznītēs. Katrā tika kāds čaklākais un kāds slinkākais. Bija interesanti, jo zvaigznītes sacentās, kurai labākas sekmes un uzvedība. Skolotāja mācīja, ka Ļeņins bērnībā bijis priekšzīmīgs, labi mācījies un klausījies, bet mēs tādi nebijām. Reiz pavasarī, kad zinājām, ka būs jāraksta kontroldarbs, saķērām maijvaboles, ienesām tās klasē un paslēpām. Pēc laiciņa maijvaboles lēnām sāka celties spārnos un lidot, tāpēc kontroldarba rakstīšana izjuka. Bija vien mūsu kliezieni un spiedzieni. Taču nākamajā dienā maijvaboles mūs vairs neģlāba un kontroldarbs tomēr bija jāraksta.”

JĀMĀCĀS PIONIERU LIKUMI

„3. klasē bija cita skolotāja – Lī-

vija Jansone, jo mūsējā atkal sāka mācīt 1. klasi. Mēs uz pirmklasniekiem bijām greizsirdīgi, ka tie mums viņu atņēmuši.

Katru gadu pavasarī par godu Ļeņina dzimšanas dienai 3. klases skolēni tika uzņemti pionieros. Mums apsēja sarkanos kaklautus un piesprauda nozīmītes. Pirms tam vajadzēja iemācīties pionieru likumus un pēc tam censties tos arī pildīt. Mūsu skolas pionieru vienība tika nosaukta Padomju Savienības varoņa Pētera Kuprijanova vārdā. Katras klases pulciņš arī tika nosaukts kāda toreiz ievērojama jaunieša vārdā. Mūsu klasē tas nesa Pavļika Morozova vārd.

Sākumā biju pulciņa padomes priekšsēdētāja, vēlāk mani nomainīja cita meitene, kura bija centīgāka. Priekšsēdētāja pienākums bija skolas svinīgajās pionieru līnijās nodot ziņojumu vienības padomes priekšsēdētājam. Cik atceros, tas skanēja apmēram tā: „Biedri, vienības padomes priekšsēdētāj, ziņoju, ka Pētera Kuprijanova pionieru vienības Pavļika Morozova 3. klases

pionieru pulciņš, skaitā astoņi, svinīgajai līnijai par godu (piemēram) Lielā Oktobra Sociālistiskās revolūcijas ... gadadienai gatavs. Mūsu devīze...” Tad visa klase atbildēja ar devīzi. Mūsējā, ja nemaldos, bija: „Mēs ugunskurs esam, kam jāliesmo ilgi!”

Kad visu klašu pulciņi bija savu ziņojumu nodevuši, vienības padomes priekšsēdētājs ziņoja skolas vecākajai pionieru vadītājai Daigai Brūverei. Viņa prata pionieriem organizēt interesantus pasākumus, tai skaitā ekskursijas uz Baltkrieviju.”

IESLĒDZ KLASĒ

„No 4. klases audzinātāja bija Ārija Liepa. Viņas vadībā man patika mācīties latviešu valodu un literatūru. Braucu uz Kuldīgas rajona latviešu valodas olimpiādēm, jo labi rakstīju sacerējumus. Skolotāja bija stingra, un tie, kuri uzdoto neiemācījās, tika atstāti pēc stundām. Tā kā skolotājai bija visādi pienākumi, vecāko klašu zēnus, lai viņi no pēcstundām neaizietu, skolotāja ieslēdza latviešu valodas

klasē otrajā stāvā. Bija gadījumi, kad zēniem apnika sēdēt un gaidīt, tāpēc viņi izkāpa pa logu un devās uz mājām.”

PADODAS UN NEPADODAS

„Vēl man padevās krievu valoda, kuru mācīja Olga Tjarve. Braucu uz krievu valodas olimpiādēm. Patika arī ģeogrāfija un botānika, kuru mācīja Lija Platā. Sliktāk padevās algebra un ģeometrija pie skolotājas Valentīnas Štrālas. Nepadevās arī fizika un ķīmija, ko mācīja Daiga Brūvere. Skolotājas savus pienākumus izpildīja priekšzīmīgi, tikai man šie mācību priekšmeti ne visai gāja pie sirds. Vēl gribu pieminēt skolotāju Zeltīti Putniņu, kura 5. klasē sāka mācīt vācu valodu. Nākamajā gadā viņa pārcēlās citur, un vācu valodu sāka mācīt toreiz tik jaunā skolotāja Sarmīte Ankeвица. Arī šis nebija mans mīļākais mācību priekšmets tāpat kā vēsture. To mācīja skolas direktors Jānis Tjarve.”

Dzintra Liekmane (Grāmatas fragmenti. Sākums 2016. gada 24. oktobrī.)
(Turpmāk vēl.)

PIRMS 20 GADIEM UN TAGAD

Viens no laimīgajiem

Pirms 20 gadiem Kurzemniekā bija intervija ar Kuldīgas 78. arodvidusskolas amatniecības skolotāju Ēriku Oficieru, kurš kopā ar galdnieku Aigaru Žitaru tikko bija atgriezies no pieredzes brauciena uz Vāciju. Viņš vēl aizvien ir galdniecības skolotājs, bet nu jau 16 gadu Pelču speciālajā internātpamatskolā-attīstības centrā.

„Esmu no tiem laimīgajiem, kuri var iet uz darbu un darīt to, kas patīk. Tīrs amatnieks neesmu, jo visu laiku esmu saistīts ar pedagoģiju.” Vai pašam izdodas kaut ko uzmeistarot? „Pa retam. Protu diezgan daudz. Jaunībā esmu irējis galdniecību un strādājis diezgan daudz, bet nav bijusi vēlme būt tikai amatniekam, veidot uzņēmumu. Man pietiek enerģijas un prieka, lai darbotos pedagoģijā.”

Būdams ārzemēs, Ēriks pamana arī amata brāļu veikumu: „Mums ir tāds niķis: ja redzam ko interesantu, piemēram, skais-tas durvis, gribas pārļaut ar roku un sajūst otra amatnieka enerģiju. Labu un sliktu darbu nevar sajaukt. To redz gan materiālā, gan izpildījumā.”

ZAĻŠ PUIKA PAR SKOLOTĀJU

Ēriks beidzis Kuldīgas arodvidusskolu: „Biju vienkāršs lauku zēns, kuram pilsētā viss svešs. Bijām viens no pirmajiem izlaidumiem. Direktore Olga Kokina mani, zaļu puiku, paņēma par skolotāju. Par to esmu ļoti pateicīgs, jo Kokinas kundze mani ievadīja dzīvē.

Amatniecībā tolaik bija milzīgs pacēlums – tā atdzima, katrs

nodarbojamies, kā nu mācējām. Brauciens uz Vāciju pirms 20 gadiem parādīja citu tehnisko līmeni. Pārsteidza arī darba vides kultūra, ko tur redzēju skolā. Tagad tehniskā nodrošinājuma ziņā tik lielu atšķirību vairs nav. Arī manā darbavietā ejam līdzī laikam – vide aizvien vairāk tiek sakārtota, lai bērniem labāk un ērtāk.”

NE PĒC FORMULAS, BET SPĒJĀM

„Strādājot ar bērniem, gandarījums ir liels. Sabiedrība varbūt nezina, cik talantīgi mēdz būt šīs skolas audzēkņi. Viņi ir dažādi, bet katrs kaut ko spēj. Piemeklējot individuālus uzdevumus, tiekam pie rezultāta. Nevienam nevar iemācīt pēc formulas: jāmaca pēc dzīves noteikumiem, apstākļiem, spējām, bet mūsu jaunieši – pat pēc tā, kā viņi jūtas. Tehnikuma pedagogam slodze ir daudz lielāka. Uzdevumi jāpielāgo, lai skolēnam nekļūst garlaicīgi, nav ne par vienkāršu, ne par smagu. Katrs izstrādājums top no paša sākuma – no dēļa. Audzēkņi strādā grupās, tās mainās, bet beigās ir kopdarbs – mēbeles un citas skolai noderīgas lietas. Ir būtiski iemācīt arodu, kas vēlāk dos iztiku.

„Šobrīd man ir pietiekami enerģijas un strādātprīka, lai darbotos pedagoģijā”, saka Pelču speciālās internātpamatskolas-attīstības centra galdniecības skolotājs Ēriks Oficiers.

Ir arī tādi cilvēki, kuri šo skolu beiguši un daudz sasnieguši, tomēr nevēlas skolu pieminēt. Tie ir sabiedrības aizspriedumi. Bet kā amatnieki viņi ir izcili. Bet ir arī atgriezeniskā saikne – tie, kuri bija centīgi un ieinteresēti, dod par sevi ziņu sociālajos tīklos, reizēm pat prasa padomu. Tad ir gandarījums, ka mans darbs novērtēts.”

VECĀKU PRIEKŠ – BĒRNI

Ēriks cenšas vairāk laika pavadīt ar saviem bērniem. Dēls Valters (16) mācās Ventspils tehnikumā – būs restorāna pavārs. „Viņa sirdslieta ir basketbols, viņš mērķtiecīgi trenēties un spēlē gan Ventspils basketbola klubā, gan skolas komandā. Meita Renāte (10) mācās Viļa Plūdoņa Kuldīgas vidusskolā. Ļoti dzīvespriecīga, mērķtiecīga, labi mācās, un viņai patīk laukos. Vecāku lielākais prieks ir viņu bērni,” saka Ēriks.

Iveta Grīniņa
Lāsma Reimanes foto

Ēriks Oficiers pēc atgriešanās no Vācijas izgatavojis koka čemodāniņus. Pašam tāds neviens vairs neesot saglabājies, visi atdāvināti.

KULDĪGAS AVĪZĒS

Ārstniecības tīkls

Kurzemē

Kuldīgas apriņķī ir 14. ārstniecības punkti. No tiem trīs Kuldīgā: viens Planīcai un Kurmālei, otrs Padurei un Ļvande, trešais Kuldīgas pagastam. Tāpat trīs punkti Saldū. Nākošie punkti Pampājos, Rendā, Zvārdē, Kursišos, Kabilē, Lutriņos, Snēpelē un Skrundā. Ārsta alga katrā rajonā no 120 līdz 210 latu mēnesī.

Kuldīgas Vēstnesis
pirms 90 gadiem

Miers glābts

Eiropas starptautiskā stāvoklī vienas nedēļas laikā notikušas visradikālākās pārmaiņas. Miers, kas vēl dažas dienas atpakaļ karājās mata galā, nu nodrošināts uz ilgāku laiku. Vislielākie nopelni bez šaubām piekrit Anglijas ministru prezidentam Čemberlenam, kuram jāpateicas par Minhenes konferences sanākšanu. Personīgās sarunās starp Čemberlenu, Deladjē, Musolini un Hitleru tika panākta vienošanās par Sudetu apgabala atdošanu Vācijai.

Jaunais Kurzemnieks
pirms 80 gadiem

Martas Alberingas deju vakars

Vissavienības estrādes mākslinieku konkursa diplomandes, baleta solistes Martas Alberingas spāņu deju vakars 10. oktobrī Kuldīgas kultūras namā guva lielu publikas atsaucību. Skatītāji dabūja iepazīties ar astoņām dejām, no kurām trīs māksliniece dejoja kopā ar partneri baleta solistu Frici Balodi. Vislielāko piekrišanu guva spāņu dejas no Čaikovska baleta Gulbjū ezers.

Padomju Kuldīga
pirms 70 gadiem

NOVADI ZAĻO

PLASTMASAS MAISIŅŠ –

pierasts, bet nevēlams

Elīna Kristiņa

Plastmasa ir ērts un lēts iepakojuma veids, tomēr maisiņu un citu iepakojumu ražošana atstāj milzīgus nospiedumus dabā. Kādam var šķist, ka tas nav tieši saistīts ar mūsu dzīvi, ka tie ir dzīvnieki okeānā, kas cieš, tāpat izsenis tiek daudzīnāts, ka plastmasa dabā sadalās vismaz 100 gadus, rodas piesārņojums un klimata pārmaiņas. Tomēr tas cilvēku ietekmē pat ļoti tieši – ASV laikrakstā “The New York Times” nesen publicēts raksts, ka ne tikai dzīvnieki apēd plastmasu, bet arī cilvēka ķermeņi ir novērotas plastmasas daļiņas.

Kaitē cilvēka organismam

Vīnes Medicīnas universitātes gastroenterologs Filips Švalbs veic izmēģinājuma pētījumu ar nelielu izlases lielumu. Pētnieki meklē mikroplastiku astoņu cilvēku (no Somijas, Itālijas, Japānas, Nīderlandes, Polijas, Krievijas, Apvienotās Karalistes un Austrijas) izkārnījumos. Zinātnieki jau sen uzskata, ka mikroplastika galu galā tiks atrasta cilvēka zarnās. Novērots, ka indivīdi, kas regulāri ēd gliemežus, katru dienu patērē pat 11 000 plastmasas daļiņu. “Lielākā daļa pētījuma dalībnieku dzēra šķidrumus no plastmasas pudelēm, starp viņiem izplatīta bija arī zivju un jūras velšu lietošana uzturā,” skaidro F. Švalbs. Mikroplastika dabā veidojas no plastmasas, uz to iedarbojoties saulei, ūdenim, tā rodas arī mehāniskas iedarbības rezultātā, plastmasai sadaloties sīkākās daļiņās.

Eiropas iedzīvotāji katru gadu rada 25 miljonus tonnu plastmasas atkritumu, bet pārstrādei tiek savākti mazāk nekā 30%. Visā pasaulē plastmasas atkritumi veido 85% no pludmaļu piesārņojuma. Plastmasa nonāk cilvēku plaušās un uz viņu vakariņu galda, turklāt vēl nemaz nav zināms, kāda ir gaisā, ūdenī un pārtikā esošās mikroplastikas ietekme uz cilvēku veselību. Tāpat maisiņu sastāvā ir bisfenols A, savienojums, kas atstāj nelabvēlīgu ietekmi uz mūsu veselību – rada iekšējās sekrēcijas dziedzeru traucējumus, ietekmē augļa attīstību, bremzē hormonālās sistēmas darbību.

Apzināties, bet neko nemainām

2017. gada janvārī veiktajā “Baltic International Bank” Latvijas barometra pētījumā atklājies, ka iedzīvotāji, nosaucot lietas, kas visvairāk kaitē videi, visbiežāk min sadzīves atkritumus un sadzīves ķīmiju, bet atkritumu šķirošana (65% atbilžu) tiek uzskatīta par darbību, kas liecina, ka cilvēks

Vienreiz izmantots, nu vieglās plastmasas maisiņš veltīgi turpina savu dzīvi dabā, piesārņojot vidi un kļūstot bīstams dzīvniekiem, kas to var apēst un ciest no zarnu aizsprostojšanās.

Elīnas Kristiņas foto

UZZIŅAI

- Izmaiņas likumā paredz, ka no 2019. gada tirdzniecības vietās plastmasas iepirkumu maisiņus vairs nedrīkstēs izsniegt bez maksas. Bet no 2025. gada plānots vieglās plastmasas maisiņus aizstāt ar iepakojumu no papīra un kartona vai citu dabisko šķiedru un bioplastmasas izejmateriāliem.
- Zinātnieki runā par plastmasas negatīvo ietekmi uz cilvēku veselību, norādot, ka plastmasa izsauc iekšējās sekrēcijas dziedzeru traucējumus, ietekmē augļa attīstību un bremzē hormonālās sistēmas darbību. Vienlaikus tiek norādīts, ka plastmasas ietekme vēl nav izpētīta pilnībā.

piekopj zaļu dzīvesveidu. Tikai 25% respondentu norādīja, ka videi draudzīgs dzīvesveids viņiem saistās ar izvairīšanos no plastmasas maisiņu un līdzīgu iepakojumu iegādes, 21% aptaujāto norādīja, ka izmato vairākkārt lietojamu iepakojumu. Atbildot uz jautājumu, kādas vidi saudzējošas aktivitātes piekopj savā ikdienā, 2017. gadā tikai 17% respondentu norādīja, ka izvairās no plastmasas iepakojumu, maisiņu un citu videi nedraudzīgu lietu iegādes. Ņemot vērā, ka 2014. gadā tie bija 23%, jāsecina, ka iedzīvotāju aktivitāte samazinās.

Latvijas Dabas fonda direktors Ģirts Straziņš, komentējot pētījuma rezultātus, saka: “Tomēr tas, ka sabiedrības apziņā zaļo sektoru lielākoties ir aizņēmuši atkritumi un rūpes par to pārstrādi, aizēno daudz būtiskāku jautājumu – problēma ir nevis atkritumi paši, bet gan to apjoms un radīšana, kas savukārt saistīta ar mūsu patēriņa paradumiem. Patēriņa samazināšanu kā videi draudzīgu rīcību min tikai 13% aptaujāto. Tāpat visas pārējās “zaļās rīcības” ir samazinājušās, salīdzinot ar iepriekšējās aptaujas veikšanas laiku. Vai, šķirojot atkritumus, būsīm īstenojuši savu atbildību pret vidi?” Neglaimojošu ainu rāda arī Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas veiktais pētījums.

Tirdzniecības vietās 2017. gadā realizēti vai izplatīti 1,7 miljoni kilogramu plastmasas maisiņu, kuru svars ir mazāks par 0,003 kilogramiem, un teju 2 miljoni kilogramu plastmasas maisiņu, kuru svars ir lielāks par 0,003 kilogramiem.

Cilvēku atbildība

Savukārt Eiropas Komisijas priekšsēdētāja pirmais vietnieks Franss Timmermans uzsver: “Ja nemainīsim veidu, kā ražojam un izmantojam plastmasu, 2050. gadā okeānos būs vairāk plastmasas nekā zivju. Ir jārūpējas par to, lai plastmasa vairs nenonāktu ūdenī, pārtikā un tātad arī cilvēka organismā. Vienīgais ilgtermiņa risinājums ir, vairāk pārstrādājot un atkal izmantojot, samazināt plastmasas atkritumu apjomu. Pie šā uzdevuma kopīgi jāstrādā iedzīvotājiem, rūpniecībai un valdībām. ES stratēģijā attiecībā uz plastmasu tiks piedāvāts jauns un izteiktāks aprites uzņēmējdarbības modelis. Ir vajadzīgi ieguldījumi jaunās novatoriskās tehnoloģijās, kas gādā par iedzīvotāju un vides drošību, vienlaikus saglabājot rūpniecības konkurētspēju.”

Lielā problēma ir tā, ka jūras dzīvnieki un putni plastmasas maisiņus un citus plastmasas priekšmetus sajauc ar medījumu un apēd. Zinātnieki novērojuši, ka Ziemeļjūrā atkarībā no reģiona 40–90% jūras

putnu vēderos atrodami plastmasas priekšmeti, turklāt ar katru gadu šādu putnu skaits pieaug. Apēdot plastmasu, ūdensputni un dzīvnieki mokās, līdz nomirst, jo plastmasa aizsprosto viņu zarnas. Arī Latvijas piekrastē tā ir nopietna problēma, jo kampaņas “Mana jūra” laikā Vides izglītības fonda vadītājs Jānis Ulme novērojis, ka plastmasas maisiņu kopējais īpatsvars no visiem piekrastes atkritumiem ir aptuveni 10%. Tā ir “populārākā” frakcija uzreiz aiz “neidentificējamiem plastmasas gabaliem”. Viņš ir novērojis, ka atkritumu daudzumam ir tendence palielināties.

Cena – pārdomas veicinošais faktors

“Ir būtiski jau šodien pieņemt valstiski atbildīgus lēmumus, veidojot stipru un mūsdienīgu vides aizsardzības politiku. Bez maksas plastmasas maisiņu aizliegums samazinās videi nedraudzīgā materiāla nonākšanu atkritumu poligonos un apkārtējā vidē. Tirgotājiem tā būs motivācija veidot videi draudzīgu pieeju darba procesos un īstenot arvien zaļāku darbības politiku,” skaidro vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Kaspars Gerhards.

Tāpēc ir pieņemts lēmums, ka no 2019. gada tirdzniecības vietās plastmasas iepirkumu maisiņus vairs nedrīkstēs izsniegt bez maksas. Izņēmums būs vieglās plastmasas maisiņi, ko drīkstēs izmantot higiēnas nolūkos valējas pārtikas iepakojšanai, lai novērstu produkta bojāšanos un pasargātu no ārējās vides ietekmes tādu produktus kā svaigu gaļu, zivis un piena produktus. Soļus šajā virzienā jau spēruši arī paši tirgotāji. “Apzināties, ka uzņēmumiem ir jāpiedāvā iespējas

cilvēkiem rīkoties videi draudzīgi, tāpēc esam uzsākuši mērķtiecīgu darbu, lai Latvijā plastmasas maisiņu patēriņu ikdienā samazinātu. Universālveikala “Stockmann” augļu un dārzeņu nodaļās mūsu klienti izvēlēto preci jau ievieto maisiņos, kas dabā 100% sadalās,” skaidro Dace Goldmane, “Stockmann” direktore Latvijā.

No vieglās plastmasas maisiņiem plānots atteikties pilnībā, sākot ar 2025. gada 1. janvāri. Tirdzniecības vietās tos aizstās ar iepakojumu no papīra un kartona vai citu dabisko šķiedru un bioplastmasas izejmateriāliem.

Samazināt pieprasījumu

Kopējo iepakojuma patēriņu var ietekmēt ikviens cilvēks, izvēloties alternatīvas vieglās plastmasas maisiņiem. Viens variants ir iespēju robežās atteikties no produktu likšanas maisiņos un attiecībā uz tiem teikt NĒ! arī kasieru piedāvājumam. Tāpat var izvēlēties auduma maisiņus un iepirkumu somas, ko katrs pēc savas gaumes var pagatavot mājās. Protams, tas prasa ieguldījumus, turklāt katru dienu jānēsā līdzī. Taču ir pienācis laiks mainīt savus ieradumus, paļaujoties, ka tirdzniecības vietās viss būs pieejams.

Arvien vairāk parādās tendences piekopt bezatkritumu dzīvesveidu jeb “zero waste”, tāpēc cilvēki uz veikalu dodas, līdzīgi ņemot savu iepakojumu, lai izvairītos no plastmasas. Plāno iepirkšanos, paredzot vajadzīgo iepakojumu, vai atsakās no preces iegādes. Tomēr tas ir darbs ar sevi, jo jāmaina iepriekš izveidotie ieradumi, apzināti jāatsakās no plastmasas maisiņu lietošanas.

Visticamāk, ar laiku tirdzniecības vietās aizvien biežāk parādīsies biodegradējamie maisiņi, kas ražoti no dabīgām izejvielām. Tie paši noārdās, neradot kaitējumu videi. Tāpat ir parādījies pieprasījums pēc beziepakojuma produktiem. Cilvēki, apzināti izvairoties no plastmasas iepakojuma, dodas uz veikalu “Burka”, kur sev vajadzīgos produktus, piemēram, makaronus, riekstus, ķīmiskos līdzekļus, iesver savā iepakojumā. Tam oktobra beigās pievienojās “Projektu bankā” uzvarējuši ideja – veikals “Turza”.

Materiāls tapis ar Latvijas Vides aizsardzības fonda finansiālu atbalstu.

PĀRDOD

Veikalā *Dagus*, Liepājas ielā 51, apjomīgas sieviešu **VIRŠJAKAS**, kleitas, bikses, apavi. Segas.

Trīs slaucamas **GOVIS** no biosaimniecības. Tālr. 28308869.

Pārdod **SIVĒNUS**. Tālr. 26670120.

Sausu, skaldītu **MALKU** maisos. Skaldītu meža malku kravās. Tālr. 26544462.

Skaldītu **MALKU**. Tālr. 27885688.

Skaldītu meža **MALKU**. Sadarbojamies ar soc. dienestu. Tālr. 24957247.

SIA *AJG plus* – sazaģētu lapkoku nomaļu **MALKU**. Tālr. 29399939.

IZIRĒ

Labiekārtotu, mēbelētu vienistabas **DZĪVOKLI** Aizputē (5. stāvs). Tālr. 22400633.

Par sporta pasākumiem, rezultātiem informējiet e-pastā: inta.jansone@kurzemnieks.lv

PĒRK

Vieglās **AUTOMAŠĪNAS, TRAKTORUS** un inventāru. Tālr. 26104984.

AUTOMAŠĪNAS. Tālr. 27806461.

Craftwood **PĒRK MEŽA ĪPAŠUMUS** visā Latvijā, cena 1000–10 000 EUR/ha. Samaksa darījuma dienā. Atjaunojam taksācijas. Tālr. 26360308.

Oša, ozola, bērza **ZĀGBALĶUS, MALKU**. Tālr. 29428876.

Z/s *SMAIDAS* pērk **MĀJLOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA *AIBI* iepērk **LIELLOPUS, JAUNLOPUS, TEĻUS, JĒRUS**. Par augstām cenām iepērk arī gaļas šķirnes lopus eksportam. Paaugstinātas cenas, apjoma piemaksas. Samaksa tūlītēja. Svāri. Tālr. 20238990.

RAGUS. Tālr. 22048516.

DAŽĀDI

MODRA AUTOSKOLA rīko C, CE kursu Pēterā ielā 5, Kuldīgā. Sākums 5. novembrī. Tālr. 26120089.

AUTOELEKTRIĶI, signalizāciju uzstādīšana un remonts, jurauto.lv, tālr. 29242556, 26669624.

Lielā novembra akcija no 6. līdz 8. novembrim! Ķīmiskajā tīrītāvā *PARELLA*, Smiļšu ielā 12, Kuldīgā, tīri **TRĪS** auduma **MĒTEĻUS**, bet maksā par **DIVIEM!**

Sertificēts **MEŽA TAKSATORS – STIGOŠANA, DASTOŠANA**. Tālr. 28358514.

SIA *Energoparks* tīra **APAUGUMU**, pērk zarus šķeldošanai, kā arī gatavu šķeldu un skaidas. Tālr. 28813110.

Bīstamu **KOKU, ZARU** zāģēšana, vainagu veidošana u.c. Tālr. 26085985.

Tīrām **AKAS**. Tālr. 27448331.

Tīrām **DZIĻURBUMUS**. Tālr. 29296723.

SIA "Česu gaļas kombināts" par augstām cenām iepērk **JAUNLOPUS un LIELLOPUS**
26185703 • 25573447 • 29172343

VAJADŽĪGI

SIA *Premium Wood* (41203050927) – **METINĀTĀJS**. Tālr. 29235649.

Kokapstrādes uzņēmums SIA *Latigma* (40003622132) Ugālē **AICINA DARBĀ**: mehāniķus, atslēdzniekus, balķvedēja šoferus darbam balķu laukumā (var uz nepilnu slodzi), autoiekāvēja vadītājus, līnijas darbiniekus. Konkurētspējīgs atalgojums. Nodrošinām ar transportu. Tālr. 26368239.

SIA *Bērzi plus* (41202008941) kokzāģētava piedāvā darbu **STRĀDNIEKIEM**. Tālr. 29568025.

Viss par reklāmu **Kurzemniekā!**
Tālrunis
63324881.

LĪDZJŪTĪBA

Nina, senioru klubiņš *Skrundas ceriņi* izsaka tev patiesu līdzjūtību, no vīra *ANDREJA* atvadoties. Turpmāk tu viena priecēsies par jūsu kopīgi iekopto dārzu. Nebūs jums vairs kopīgu rītu, nebūs kopīgu vakaru. Turies! Tu esi stipra.

SVEASKOG
BEZ MAKSAS ATTĪRA NO KRŪMIEM
laukus un citas aizaugušas platības.
PĒRK
zarus, cirsmu atlikumus, šķeldojamo materiālu.
ĀTRA SAMAKSA.
25 622 293 (Āris)

MEŽA ĪPAŠNIEK, ZVANI UN PĀRLIECINIES!

Latvijas mežsaimniecības uzņēmums SIA *VERTEX* pērk meža īpašumus, cirsmas un augošus kokus par visaugstākajām cenām. Cenas līdz pat 15 000 EUR/ha.

Izgatavojam meža inventarizācijas lietu, cirsmu skices, palīdzam sakārtot visu veidu dokumentāciju. Garantējam profesionālu un godīgu attieksmi. Samaksa līguma slēgšanas brīdī. Zvaniet pa tālr. 28368838, 26129919, rakstiet: info@lmu.lv

Ja uzņēmējs gatavs eksportam

Ja uzņēmējs gatavs sākt eksportēt, tas noteikti jādara, un nevajag baidīties, jo tā ir laba pieredze – tāds bija galvenais vēstījums Kurzemes plānošanas reģiona rīkotajā seminārā *Kas jāzina, sākot darbību eksporta tirgos*. Tas bija kā iedrošinājums Kurzemes uzņēmējiem.

Seminārs sarīkots kopā ar eksporta konsultāciju uzņēmuma *Gateway&Partners*, finanšu institūciju *Altum*, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru. Šis bija pēdējais pasākums divu gadu projektā *Uzņēmējdarbības atbalsta sistēmas izveide un pieejamība Zemgalē, Kurzemē un Ziemeļļietuvā*.

Strādāt vairākos virzienos

„Latvijas tirgus nav liels, tāpēc eksports ir ļoti labs veids, kā visas olas nelikt vienā grozā, strādāt vairākos virzienos un izdzīvot,” tā saka eksporta konsultāciju uzņēmuma *Gateway&Partners* Latvijā galvenā eksperte *Laura Valtere*, kura vadīja semināru Kuldīgā.

„Varam izvest kokmateriālus, un arī tas nav slikti, bet daudz svarīgāk no koka ražot mēbeles, jo tām ir pievienotā vērtība, kas gan uzņēmējam, gan valstij dod daudz lielāku labumu. Vispirms jātiek skaidrībā, ar kādām precēm vai pakalpojumu uzņēmums grib iziet ārvalstu tirgū – kas ir tas piedāvājums ar pievienoto vērtību. Nākamais solis – saprast, kam tas būtu interesanti. Jārēķinās, ka, kaut ko eksportējot, mēs savu ražojumu piedāvājam citas mentalitātes un tradīciju cilvēkiem. Tas, piemēram, ir stāsts par rupjmaizi, kas mums pašiem ļoti garšo un ir izcils produkts. Tomēr, ja aizvedīsim uz Zviedriju, cilvēki domās, ka tā ir sadegusi maize, un to neēdīs. Viņi pieraduši pie savas pelēkās. Varbūt ražot tādu maizi, kāda garšo tur.”

Kas ir populārākā produkcija, ar ko Latvijas uzņēmēji var ārvalstīs iekarot? „Mūsējie pārstāv

daudzas spēcīgas jomas, piemēram, pārtikas ražošanu. Vācijā etniskajos tirgos mūsu ražotāji ir ļoti zināmi. Etniskie tirgi ir tie, kas orientējas uz noteikta reģiona, piemēram, Austrumeiropas, specifiku. Tie domāti pircējiem, kuri meklē tādas preces, kādas citur nevar nopirkt. Ja lielajās pārtikas tirdzniecības ķēdēs ar savu produkciju nevaram iekļūt, etniskajos tirgos var pamēģināt sākt. Mums ir spēcīga metālapstrāde, kosmētikas ražošana, poligrāfija, tekstilrūpniecība, dizains, mašīnbūve, poligrāfija. Esam slaveni ar augstu atbildības izjūtu un kvalitāti.”

Tiem, kuri vēlas eksportu sākt, *L. Valtere* iesaka sākotumā nelauzties citas valsts tirgū ar savu zīmolu: „Daudz labāk atrast citu zīmolu, kas šajā valstī patērētāju uzticību jau iegūvis un ir atpazīstams, un ražot tam. Tā iegūstam pārstāvniecību, kas pazina vietējo specifiku, kvalitā-

tes noteikumus. Protams, arī šis uzņēmums gribēs nopelnīt, bet eksportā ir būtiski gūt pieredzi.

Mūsu uzņēmums palīdz šādus partnerus eksporta sākšanai atrast. Strādājam jau 14 gadus, esam īstenojuši vairāk nekā 2000 projektu 45 valstīs. Viens no darbības virzieniem ir eksporta veicināšana, otrs – tirgus pētījumi.”

Ar kurām preču grupām labāk doties ārpus Latvijas? „Zelta atslēgu neieidošu. Galvenais ir darīt to, kas pašiem vislabāk patīk un padodas, un skatīties, ko dara konkurenti. Varbūt to ir tik daudz, ka nav vērts laužties. Atrodiet savu pievienoto vērtību un saprotiet, kam jūsu ražojumi vajadzīgi!

Esmu pārliecināta, ka Latvijā nevar ražot visu un jebkam. Lai to lielo masu ņem poļi! Esam maza valsts, tāpēc mūsu segments ir nišas ražojumi ar augstu kvalitāti un lielu pievienoto vērtību.”

„Mūsu valsts ražotāju eksporta segments ir *Premium* līmeņa preces ar augstu pievienoto vērtību,” uzsver *Gateway&Partners* Latvijā galvenā eksperte *Laura Valtere*.

Jāņem vērā daudzi faktori

„Manā profesijā galvenā īpašība ir pacietība,” tā *Kurzemniekam* stāsta *Padures pagasta kokapstrādes uzņēmuma Vēvers eksporta menedžere Linda Trumsīņa*, kura seminārā dalījās savā pieredzē.

„Augstskolā ieguvu bakalaura grādu vadībizinātnē ar specialitāti mārketingā un loģistikā. Biju strādājusi ar investīcijām *Ventspils* brīvdostas pārvaldē. Kad atnācu uz *Vēveri*, man jau bija pieredze un arī iestrādes, kur partnerus meklēt, kā labāk uzrunāt. Seminārā runāju ne tik daudz par savu uzņēmuma specifiku, cik par vispārējiem principiem, kādi jāievēro, ja ir vēlēšanās kādu ražojumu vai pakalpojumu eksportēt. Stāstīju ne tikai to, kā atrast jaunus klientus, bet arī to, kā pēc tam ražojumu tiem nogādāt, jo manos pienākumos ietilpst arī loģistika.

Vajadzīga pacietība meklēt un atrast īsto pieeju klientiem. Vieni dod priekšroku komunikācijai e-pastā, citi – sarunai pa telefonu, vēl citi, lai cik tas nebūtu komiski, labprāt saņem faksus. Ir tādas valstis, kurās svarīgi atrast atslēgas cilvēku.

Nevar piezvanīt uz biroju un teikt, ka vajadzīgs kāds, kurš ar šo jomu strādā. Ja zināsi teikt, ka gribi runāt ar ražošanas daļas vai iepirkumu daļas vadītāju, un vēl varēsi nosaukt uzvārdu, tad arī būs iespēja runāt ar vajadzīgo cilvēku. Kad intensīvi meklēju jaunus partnerus, atrodo vairākus variantus, varbūt pat 20. Kāds noteikti atsauksies, bet kāds atkritīs, citi šaubīsies, un ar tiem būs jāsadarbojas intensīvāk.”

Šajā jomā vajadzīgas vismaz vienas svešvalodas zināšanas. Svarīga ir arī atgriezeniskā saite ar klientu. *L. Trumsīņa* strādā ar Eiropas, Skandināvijas un Āzijas tirgu un uzsver, ka katram sava specifika: „Ir vērts pirms tikšanās ar potenciālo partneri no citas valsts izpētīt mentalitātes atšķirības, uzvedības normas. Atšķirība starp Eiropu un Āziju ir būtiska. Mums daudzas lietas šķiet pašsaprotamas, bet citur tā nav.”

Eksporta menedžerim vajag arī labas psiholoģijas zināšanas, jo uzreiz jāsaprot, kāda pieeja vajadzīga. „Man vissvarīgāk ir cilvēku kaut reizi redzēt klātienē – tas dod ļoti daudz informācijas,” secinājusi *L. Trumsīņa*.

Iveta Grīniņa, Jolantas Hercenbergas foto

VĀRDADIENAS

No 3. līdz 11. novembrim
5. Šarlote (446), Lote (368)
6. Linards (1208), Leons (1225), Leo (452), Leonards (772), Leonarda (453)
7. Helma (35), Lotārs (58)
8. Aleksandra (6703), Agra (307)
9. Teodors (506)
10. Mārtiņš (12 888), Mārcis (2394), Markuss (3799), Marks (3129)
11. Ojārs (1401), Rainers (810), Nellija (1179)
 Populārākie: **Aleksandra un Mārtiņš.**

Labi, ka tādi svētki ir

Mārcis Ivanovskis, SIA IMG projekti pārdošanas menedžeris:

– Man bijuši divi vārda varianti. Pirmais bija Markuss, bet, kā jau vienmēr, katram kaut kas ir sakāms, un pēc tādas apspriešanās vecāki izlēmuši dot vārdu Mārcis. Iesauku nav bijis. Ik pa laikam kāds sajauc un nosauc par Mārtiņu. Droši vien tāpēc, ka Mārtiņu ir vairāk un tas ir ierastāks vārds. Es gan vienmēr jokoju, ka Mārtiņš atvasināts no vārda Mārcis. Nezinu nevienu Mārci, kuram būtu gadi 70, bet no vienaudžu un jaunāku puīšu vidus ik pa laikam sastopu vēl kādu. Vārdadiena man nešķiet īpaši nozīmīga – vienmēr to nesvinu. Šogad tajā dienā spēlēšu basketbolu, bet vispār labi, ka mums, latviešiem, tādi svētki ir, jo daudzviet pasaulē tādi netiek svinēti.

LAIKA ZIŅAS

ŠODIEN, 5. NOVEMBRI

Dienas garums – 8 st. 49 min.
 Saule lec 7.42, riet 16.31.

Naktī +2°...+5°

Z A R D
 3-4 m/s

Dienā +5°...+9°

Z A R D
 3-4 m/s

RĪT, 6. NOVEMBRI

Dienas garums – 8 st. 45 min.
 Saule lec 7.44, riet 16.29.

Naktī +2°...+4°

Z A R D
 4 m/s

Dienā +6°...+8°

Z A R D
 4 m/s

KONKURSS

TĒLOTĀJMĀKSLAS SPĒLE

179. kārtā

Franču mākslinieks (1826 – 1898) bija simbolisma pārstāvis. Līdz ar pirmo simbolisma garā ieturēto darbu aizsākās viņa mākslinieciskās darbības auglīgākais un izcilākais periods, kurā viņš pievērsās vēstures, mitoloģijas, reliģijas motīviem. 1875. g. saņēmis Goda leģiona ordeni (sākotnēji bruņinieka pakāpes, 1883. g. – virsnieka pakāpes). 1892. g. viņš kļuva par profesoru slavenajā *École des Beaux Arts*. Viņš ietekmējis sirreālistus un fovistus, pie viņa mācījušies Anrī Matiss, Odiljons Redons u.c. nozīmīgi mākslinieki.

Atbildes gaidām līdz 7. novembra 11.00: *Tēlotājmākslas spēle, Kurzemnieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv, vai redakcijas durvju pastkastītē.

178. kārtas atbilde: Džuzepe Marija Krespi. *Krespi pašportrets* (apm. 1700. g.). Pareizi atbildējuši: Daina Gerente, Velta Višņevska, Ausma Kreidere, Indra Ābelīte, Mārcis Kalējs, Guntis Obodņikovs, Ingars Neimanis.

Laikraksta Kurzemnieks kalendāru 2019. gadam var nopirkt:

- *Kurzemnieka* redakcijā;
- apgāda *Zvaigzne ABC* grāmatnīcā Kuldīgā, Mucenieku ielā 33;
- J.Rozes grāmatnīcā Kuldīgā (veikalā *Rimi*);
- veikalā *Dārziņš* Kuldīgā, Baznīcas ielā 15;
- veikalā *Jumis* Skrundā, Raiņa ielā 10.

ASTROLOĢISKĀ PROGNOZE

/6.–12. novembris/

Jolanta Hercenberga, astroloģe

Auniem nebūs problēmu uzvarēt tur, kur vajadzīga drosme un cīņasspārs. Strīdos labāk neiesaistīties, lai jūtu karstumā nesarunātu daudz lieka.

Vēršus sajūta, ka sirds kaktiņā kāds ieperinājies un to grauž, mudinās ar mīļajiem cilvēkiem izrunāties. Bet paši būs emocionāli un gribēs sevi pažēlot.

Dvīņiem darba pietiks pašiem, un varēs vēl ar kādu padalīties. Vieglāk tiem, kuri zina, ka, palūdzot kādu palīgā, otram dota iespēja būt labam. Nevajag visu darīt vienam.

Vēži, sapratuši, ka nav ko

gaidīt lielo laimi, novērtēs prieka mirkļus. Vēlme dzīvi svinēt var būt lipīga, un Vēži būs šīs *infekcijas* nēsātāji.

Lauvām kņudoša sajūta pakrūtē liecinās, ka tauriņi, kas ilgi loloti, beidzot savicinājuši spārnus. Mīlestības lietas tiks mudzinātas un šķetinātas.

Jaunavām darbi, kuriem ie-robežots laiks, šonedēļ nederēs, jo visu patiks darīt rūpīgi. Lai arī tām neraksturīgi, uzmanība būs pievērsta ne tik daudz rezultātam, cik procesam.

Svariem, lai arī darba kaudžu kaudzēm, mīlas lietas necietīs: randiņi, telefona zvani un slepena acu miegšana uz visām pusēm.

Skorpioniem pārdomas par darba un atalgojuma proporciju tiks kustināt pelēkās sūniņās un šo to mainīt. Var izgaismoties neapjausts talants.

Strēlniekiem nieki un izklaide prasīs tik daudz laika un enerģijas, ka nepadarīts var palikt diezgan svarīgs darbs. Šonedēļ Strēlnieks sev devis atvaļinājumu arī tad, ja priekšnieks to nav akceptējis.

Mežāžiem jāatturas apcerēt un vēl jo vairāk ar citiem pārrunāt sa-sāpējušo. Maz ticams, ka ilgstošās problēmās tagad dzims pareizie lēmumi. Neskriet ar pieri sienā!

Ūdensvīri apliecinās brīvdomātāja garu. Teicienu, ka suni rej, bet karavāna iet tālāk, šonedēļ varēs attiecināt uz daudziem.

Zivīm, pieņemot lēmumus, kas dzīves virzienu var mainīt uz ilgu laiku, jāieklaušās sirdsbalsī un intuīcijā, ne prāta norādēs.

Čika laiks:

6.XI 10.19 – 15.02,
 8.XI 12.42 – 20.59,
 11.XI 5.35 – 5.55.

NOTĀRS SKAIDRO

Kādu testamentu formu izvēlēties – publisku vai privātu?

Jebkurš cilvēks savu pēdējo gribu par to, kā būtu sadalāma viņa manta pēc nāves, var paust testamentā. Latvijā pie zvērinātiem notāriem to dara ap 3000 cilvēku gadā. Tā kā mūsu valstī testaments joprojām var tikt uzrakstīts un glabāts arī mājās, reālais cilvēku skaits, kas rakstiski atstāj informāciju par savu pēdējo gribu, ir daudz lielāks.

Latvijā atļauts taisīt divu veidu testamentus – pašu testatoru ar roku rakstītus un pie notāra sastādītus. Pašlaik vēl tiek pieņemti arī testamenti, kas rakstīti datorā un uz kuriem testators ir vien uzlicis savu parakstu divu liecinieku klātbūtnē. Taču kopš 2014. gada 1. jūlija tādu dokumentu taisīt vairs nedrīkst. Turklāt saskaņā ar jaunāko Tieslietu ministrijas iniciatīvu arī lietot

un iesniegt mantošanas procesā tos varēs tikai līdz 2020. gada 31. decembrim.

Šis divarpus gadu periods būs kā pārejas laiks, lai cilvēki, kuri joprojām glabā testamentu, kādu bija atļauts taisīt līdz 2014. gada 1. jūlijam, varētu savu pēdējo gribu izteikt kādā no šobrīd pieļautajām formām – paša rakstītā vai pie notāra sastādītā testamentā.

Būtiskākās abu testamentu formu atšķirības

Privāts jeb paša rakstīts testaments	Publisks jeb notāra taisīts testaments
<ul style="list-style-type: none"> ■ Testamenta tekstu raksta pats testators. ■ Der tikai ar roku rakstīts. ■ Glabājas mājās, var pazust vai pie tuviniekiem nononākt, ja nezina par tā esamību un atrašanās vietu. ■ Tā īstums, tai skaitā testatora rīcībspēja un izteiktie novēlējumi, pēc viņa nāves var tikt apstrīdēti. ■ Var nebūt izpildāms, jo ir pretrunā ar likumos noteikto. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Taisa profesionāls jurists – notārs. ■ Glabājas pie notāra un nevar pazust vai tikt viltots. ■ Glabājas Publisko testamentu reģistrā. ■ Nekādā mērā nav apstrīdams. ■ Testatora griba saskaņota ar likumiem. ■ Testatora rīcībspēju apliecina notārs, un tā nav apstrīdama. ■ Pieejams notāriem gan Latvijā, gan citās Eiropas valstīs.

Kopš atteikšanās no lieciniekiem un Latvijas Zvērinātu notāru padomes izveidotā Publisko testamentu reģistra ieviešanas, sākot ar 2014. gada 1. jūliju, pie notāriem taisīto testamentu skaits pieaug vidēji par 20% ik gadu. Arī publiska testamentu izmaksas līdz ar to samazinājušās un šobrīd ir 56 eiro.

Liene Krīvena, Latvijas Zvērinātu notāru padomes pārstāve